

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET BEGROTINGSOPMAAK 2020

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Wijziging van het Circusdecreet van 1 maart 2019

Artikel 2

In artikel 25, §1 van het Circusdecreet van 1 maart 2019 wordt bepaald dat organisaties aan wie subsidies op basis van dit decreet zijn toegekend, een reserve kunnen aanleggen conform het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

Inmiddels is het decreet van 8 juli 2011 vervangen door de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (die in werking treedt op 1 januari 2020) en dient deze verwijzing te worden aangepast.

Deze wijzigingsbepaling was oorspronkelijk opgenomen in artikel 65 van het voorontwerp van decreet houdende de wijzigingen in diverse decreten naar aanleiding van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Ingevolge advies 64.850/1 van 4 januari 2019 (randnr. 3) van de Raad van State werd voorliggende wijzigingsbepaling geschrapt in het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, aangezien het Circusdecreet toen nog niet goedgekeurd was.

Afdeling 2. Wijziging van het decreet van 20 mei 2016 houdende diverse bepalingen in de beleidsvelden cultuur, jeugd en Brussel

Artikel 3

In artikel 2/4 van het decreet van 20 mei 2016 houdende diverse bepalingen in de beleidsvelden cultuur, jeugd en Brussel, ingevoegd bij artikel 69 van het decreet van 29 maart 2019 houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur, wordt bepaald dat de bedoelde organisatie met de subsidie een reserve kan aanleggen conform het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

Inmiddels is het decreet van 8 juli 2011 vervangen door de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (die in werking treedt op 1 januari 2020) en dient deze verwijzing te worden aangepast.

Deze wijzigingsbepaling was oorspronkelijk opgenomen in artikel 54 van het voorontwerp van decreet houdende de wijzigingen in diverse decreten naar aanleiding van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Ingevolge advies 64.850/1 van 4 januari 2019 (randnr. 3) van de Raad van State werd voorliggende

wijzigingsbepaling geschrapt in het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, aangezien het decreet van 29 maart 2019 houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur toen nog niet goedgekeurd was.

Hoofdstuk 3. Werk en Sociale Economie

Afdeling 1. Aanpassing van de doelgroepverminderingen

Artikel 4 tot en met 7

Met het doelgroepenbeleid gericht tot jonge en oudere werknemers en personen met een arbeidshandicap wil de Vlaamse regering de doelstelling van een globale werkzaamheidsgraad van 80% realiseren. Naast de vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid voor jongeren en 55-plussers zetten we ook in op diverse instrumenten van activering, competentieversterking en werkbaar werk om personen langer aan het werk te houden.

Oudere werknemers

De doelgroepvermindering voor 55-plussers werd met de hervorming in 2016 opgesplitst in een doelgroepvermindering voor zittende werknemers en een doelgroepvermindering voor de aanwerving van niet-werkende werkzoekenden ouder dan 55 jaar.

Bij de doelgroepvermindering voor zittende werknemers maken we een onderscheid tussen 55-59-jarigen (maximum 600 euro per kwartaal) en 60-plussers (maximum 1.500 euro/kwartaal). De leeftijd van 60 jaar werd gekozen gezien de link met de federale uittredestelsels.

Werkgevers die een niet-werkende werkzoekende aanwerven genieten gedurende 8 kwartalen van een vrijstelling van de werkgeversbijdragen en kunnen nadien een doelgroepvermindering voor zittende werknemers genieten.

Binnen de jongste leeftijdsgroep zien we een toename van het aantal werkenden en verwachten we dat dit in de toekomst nog zal stijgen. De werkzaamheidsgraad voor 55-plussers is de voorbije periode toegenomen, specifiek in de jongste leeftijdscategorie van deze doelgroep. Om deze reden verhogen we vanaf 1 januari 2020 de leeftijd voor de toekenning van de doelgroepvermindering van 55 naar 58 jaar en kunnen we de middelen voor het doelgroepenbeleid meer doelgericht inzetten.

We voorzien volgende overgangsmaatregelen:

- Werkgevers die voor 1/1/2020 een niet-werkende werkzoekende van 55 tot 57 jaar hebben aangeworven met een doelgroepvermindering, kunnen van deze doelgroepvermindering blijven genieten voor de duurtijd die was toegekend bij de aanwerving. We houden hierbij ook rekening met een eventuele onderbreking van de tewerkstelling tijdens de looptijd van het recht, zolang de onderbreking minder dan 4 kwartalen bedraagt.
- Voor werkgevers die een werkzoekende van 55-57 jaar hebben aangeworven die na het verloop van de 8 kwartalen de leeftijd van 58 jaar nog niet heeft bereikt. Deze werkgevers zullen, in afwachting dat hun werknemer 58 jaar wordt, gebruik kunnen maken van de doelgroepvermindering voor zittende werknemers, zoals deze voor de wijziging van de regelgeving bestaat.
- Werkgevers die voor de wijziging van de regelgeving reeds gebruik maken van de doelgroepvermindering voor de tewerkstelling van een zittende werknemer van 55 tot 57 jaar, zullen dit voordeel blijven ontvangen, rekening houdende met de voorwaarden, zoals deze voor de wijziging van kracht waren.
- Werkgevers die personen die op 31/12/2019 minstens de leeftijd van 55 jaar hebben, en nog niet in dienst zijn, kunnen bij een aanwerving na 1

januari 2020, beroep doen op de doelgroepvermindering als zittende werknemer (max. 600 euro/kwartaal). Om beroep te doen op de volledige vrijstelling van werkgeversbijdragen moet de persoon minstens 58 jaar zijn en voldoen aan de voorwaarden van deze doelgroepvermindering.

Het verhogen van de leeftijd van de doelgroepvermindering voor oudere werknemers vraagt een aanpassing van de Programmawet (I) van 24 december 2002, die de regelgevende basis vormt voor alle doelgroepverminderingen. Het aanpassen van deze doelgroepvermindering heeft een positief effect op de begroting.

Middengeschoolde jongeren

Uit het VIONA-onderzoek "Wat het beleid biedt aan wie: een onderzoek bij Vlaamse werkzoekenden naar vraag en aanbod van activering" (Hiva, 2018) blijkt duidelijk dat heel wat jongeren waarvoor een doelgroepvermindering is voor middengeschoolde jongeren is toegekend een voldoende sterk profiel hebben.

Ook het jaarlijkse schoolverlatersrapport van VDAB toont aan dat niet alle middengeschoolde jongeren problemen hebben om een job te vinden. Jongeren die tijdens de schooltijd al een zekere vorm werkervaring hebben opgedaan, bijvoorbeeld via de leertijd, een zevende jaar BSO of een Se-n-Se TSO, kunnen vlotter aan de slag dan jongeren die (enkel) een diploma ASO behalen.

De eerste tussentijdse resultaten van de evaluatiestudie van het doelgroepenbeleid, die we eind maart '20 verwachten, in kader van VIONA bevestigen deze vaststellingen.

De financiële incentive voor werkgevers via het verlagen van de werkgeversbijdragen schiet hier dus enigszins zijn doel voorbij. Jongeren hoeven bovendien niet werkzoekend te zijn om in aanmerking te komen voor de maatregel. Zolang ze jonger dan 25 jaar zijn op het moment van de aanwerving en niet over een diploma van hoger onderwijs beschikken komen ze in aanmerking voor de doelgroepvermindering. Dit zorgt er voor dat we binnen deze maatregel met dead weight te maken hebben, werkgevers ontvangen een financiële incentive voor de aanwerving van een persoon die ze zonder deze financiële incentive ook zouden aangenomen hebben.

Om die reden wordt de doelgroepvermindering voor middengeschoolde jongeren opgeheven. Werkgevers die na de inwerkingtreding van deze decreetsbepalingen een middengeschoolde jongere aanwerven zullen bijgevolg niet langer een beroep kunnen doen op de doelgroepvermindering. Werkgevers die voor de inwerkingtreding van de bepalingen al een middengeschoolde jongere werknemer in dienst hebben en van de doelgroepvermindering genieten, zullen dit voordeel blijven ontvangen voor de resterende duurtijd van dit voordeel, overeenkomstig de voorwaarden, zoals die voor de voorliggende wijziging van kracht waren. We houden hierbij ook rekening met een eventuele onderbreking van de tewerkstelling tijdens de looptijd van het recht, zolang de onderbreking minder dan 4 kwartalen bedraagt.

Het opheffen van de doelgroepvermindering voor middengeschoolden vraagt een aanpassing van de Programmawet (I) van 24 december 2002, die de regelgevende basis vormt voor alle doelgroepverminderingen. Het opheffen van deze doelgroepvermindering heeft een positief effect op de begroting.

Hoofdstuk 4. Omgeving

Afdeling 1. Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikel 8

Een aantal arresten van het Hof van Beroep te Gent vormen de aanleiding voor de aanpassing van artikel 4.2.1.2.1. Deze uitspraken hebben betrekking op de grondwaterheffingen van een bedrijf dat voor de betwiste heffingsjaren niet over een debietmeter beschikte. Bij gebrek aan tellerstand en vergunning werd de hoeveelheid grondwater conform het vroegere artikel 28quater, § 2 van het Grondwaterdecreet (thans artikel 4.2.1.2.1. van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018) telkens bepaald op basis van het pompvermogen en de T-factor 2000.

Het Hof van Beroep oordeelde evenwel dat er geen heffingsplicht is voor de grondwaterheffing omdat de Vlaamse Milieumaatschappij niet bewijst dat het bedrijf in kwestie in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar minstens 500 m³ grondwater oppompte. Het niet beschikken over een debietmeter op een pomp met een capaciteit van 8,4 m³ kan volgens het Hof, op basis van de huidige wetgeving, niet als bewijs voor een verbruik van meer dan 500 m³ worden beschouwd.

Het standpunt van het Hof komt er op neer dat artikel 4.2.3.1. § 2 alleen kan toegepast worden voor de heffingsberekening en dus niet om na te gaan of het grondwaterverbruik meer dan 500 m³ per jaar bedraagt. Dergelijke uitspraken vormen een ernstig probleem want het bewijs van de heffingsplicht wordt op die wijze zo goed als onmogelijk voor grondwaterwinningen die niet zijn uitgerust met de wettelijke verplichte debietmeter. Deze uitspraken vormen zelfs een stimulans om ervoor te kiezen geen debietmeter te installeren omdat men zo kan ontsnappen aan de heffingsplicht.

Om naar de toekomst toe deze al te strikte interpretatie te voorkomen wordt thans in artikel 4.2.1.2.1. bij de omschrijving van de heffingsplicht verwezen naar de onweerlegbare vermoedens die bij de berekening van de grondwaterheffing kunnen aangewend worden.

Artikel 9

Artikel 4.2.2.1.11. houdt geen rekening met de herindeling van de sector 51 die na de decreetwijziging van 21 december 2018 nog enkel geldt voor de vroegere subsector 51.a. Voor de toepassing van de reductiefactor verwijst het eerste lid van artikel 4.2.2.1.11. nog altijd naar de sectoren 51.a en 51.b terwijl deze subsectoren in de Tabel omzettingcoëfficiënten heffing waterverontreiniging bij decreet van 21 december 2018 opgeheven zijn omdat een afzonderlijke coëfficiënt voor sector 51.b geen enkel nut heeft. Om te verhinderen dat de foutieve verwijzing negatieve gevolgen zou hebben voor de heffingsplichtigen die onder de betreffende sector ressorteren, wordt de tekst van artikel 4.2.2.1.11. afgestemd op de gewijzigde sector 51.

Bij decreetwijziging van 21 december 2018 werd sector 51 gewijzigd in de bijlage 5 bij het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid. De subsectoren a en b werden hierbij opgeheven. De wijziging trad in werking vanaf 1 januari 2019. Artikel 4.2.2.1.11. werd echter niet aangepast aan de gewijzigde sector 51 en bleef naar de beide subsectoren verwijzen. Om de nadelige gevolgen voor de heffingsplichtigen die onder subsector 51.b vielen te beperken, wordt artikel 4.2.2.1.11. nu aangepast met de verwijzing naar sector 51, en dit met uitwerking van de datum waarop de wijziging van de sector 51 in de bijlage bij het Decreet van 18 juli 2003 in werking trad, nl. 1 januari 2019.

Deze bepaling strekt ertoe de inkomsten van de Vlaamse Overheid te vrijwaren. Er is geen negatieve impact op de inkomsten van de Vlaamse Overheid.

Artikel 10

Artikel 4.3.3.5. bepaalt de situaties waarin de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk geen (boven)gemeentelijke bijdrage of vergoeding mag aanrekenen. In het tweede lid van het artikel wordt verwezen naar de categorie heffingsplichtigen opgenomen in artikel 4.2.2.1.1., §2, 3°. Het gaat hier in feite om de kleinverbruikers die zich niet binnen een straal van 50 meter rond het stelsel van de openbare riolering en collectoren bevinden. Deze categorie heffingsplichtigen is conform artikel 4.2.2.1.2. vrijgesteld van de heffing op de waterverontreiniging, voor zover een bovengemeentelijke bijdrage op dit waterverbruik werd aangerekend.

Tot voor de invoering van artikel 16septies in het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending stond nergens bepaald dat voor deze categorie heffingsplichtigen geen bovengemeentelijke bijdrage kon worden aangerekend. Het is pas bij de invoering van artikel 16septies in het drinkwaterdecreet, het huidige artikel 4.3.3.5. van het decreet integraal waterbeleid, dat dit expliciet in het tweede lid staat opgenomen. De invoering van artikel 16septies door het decreet van 11 december 2015 beoogde echter enkel een verplaatsing van de regeling die voorheen in artikel 6bis stond opgenomen, zodat alle bepalingen die betrekking hebben op het niet aanrekenen van de bijdrage of vergoeding werden gegroepeerd. Er werd met betrekking tot deze specifieke categorie heffingsplichtigen geen inhoudelijke wijziging beoogd. Door het toevoegen van de bepaling aangaande het niet-aanrekenen van de bovengemeentelijke bijdrage en een strikte lezing van het artikel, zou deze categorie heffingsplichtigen plots opnieuw onderworpen worden aan de heffing op de waterverontreiniging.

Om de bepaling terug af te stemmen op de bedoeling van de decreetgever en discussies naar de toekomst toe te vermijden, wordt de zinsnede met betrekking tot het niet-aanrekenen van de bovengemeentelijke bijdrage uit het tweede lid verwijderd.

Hoofdstuk 6. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Afdeling 1. Aanpassing van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

Artikel 11 tot en met 14

Artikel 82 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers kent een subsidie toe aan Zorggezind, een koepelorganisatie van de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, voor de vergoeding van de kosten van een functionaris voor gegevensbescherming. Deze subsidie werd in het verleden al toegekend in uitvoering van het woonzorgdecreet van 13 maart 2009.

De Raad van State stelt in zijn advies m.b.t. tot dit artikel dat de rechtsgrond voor het toekennen van een subsidie aan Zorggezind, noch in artikelen 55, § 1, en 56 van het Woonzorgdecreet, noch in artikel 9 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer gevonden kan worden. Er moet voor de ontworpen bepaling dus een specifieke rechtsgrond gecreëerd worden (advies 66.182/3-RN 8.2).

Voorgestelde bepaling komt tegemoet aan dit advies voor het begrotingsjaar 2020.

Artikel 28 van bijlage 3 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling

voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers stelt dat een dienst voor oppashulp gebruik moet maken van VO (een systeem van elektronische gegevensuitwisseling) om de gegevens over zijn oppassers en zijn gebruikers, die nodig zijn om de subsidies te berekenen en om operationele en beleidsinformatie te genereren, aan het agentschap te bezorgen. Deze gegevens van oppassers en gebruikers moeten verzameld worden om de subsidies aan de diensten voor oppashulp te kunnen berekenen.

De oppasser kan zowel een vrijwilliger als verenigingswerker zijn.

De Raad van State merkt in zijn advies m.b.t. dit artikel op dat in zoverre het gaat om gegevens van oppassers, er daarvoor een decretale grondslag ontbreekt, aangezien in artikel 59 van het Woonzorgdecreet, dat betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens, wel gewag wordt gemaakt van de persoonsgegevens van gebruikers, maar niet van oppassers (advies 66.182/3-RN 8.3).

Voorgestelde bepaling komt tegemoet aan dit advies voor het begrotingsjaar 2020.

Repliek op de Raad van State:

Aan de opmerking van de Raad van State bij artikel 17 van het voorontwerp van decreet wordt tegemoetgekomen.

De Raad van State merkt op dat voor artikel 20 van het voorontwerp niet aan de vormvereisten voldaan is. Over het uitvoeringsbesluit van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (goedgekeurd door de VR op 28/06/2019), werd echter reeds advies gevraagd aan de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA). Aangezien de Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) sinds 29 maart 2019 op grond van artikel 10/4, §1 van het e-govdecreet bevoegd is om adviezen te verlenen, heeft de GBA de adviesvraag overgemaakt aan de VTC voor verdere behandeling. Op 29 april 2019 heeft de VTC een advies geformuleerd (nr. 2019/06). Ook over bijlage 3. Diensten voor oppashulp, waarin er sprake is van de verwerking van gegevens van gebruikers maar ook van oppassers (vrijwilligers en verenigingswerkers), werd een advies gegeven (zie randnummer 66 van het advies).

Om tegemoet te komen aan de vraag van de Raad van State zal de bepaling in artikel 17 opnieuw aan de GBA voorgelegd worden, verwijzend naar haar eerder advies.

Afdeling 2. Niet-indexering rang 3- en leeftijdstoelagen

Artikel 15

Aan artikel 4 van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden een derde tot en met vijfde lid toegevoegd in de eerste paragraaf:

- Het toegevoegde derde lid bepaalt dat de koppeling aan de afgevlakte gezondheidsindex uit het eerste lid wordt beëindigd vanaf 1 januari 2020;
- Het toegevoegde vierde lid bepaalt dat de gezinsbijslagen vanaf 1 januari 2020 jaarlijks worden verhoogd op 1 september met een index van 2%. Het startpunt van dit nieuwe indexmechanisme zijn de bedragen van de gezinsbijslagen zoals deze bestonden op 31 december 2019 ten gevolge van

- de koppeling van de bedragen van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid aan de afgevlakte gezondheidsindex;
- Het toegevoegde vijfde lid bepaalt dat de jaarlijkse verhoging met een index van 2% op 1 september, een aanvang neemt vanaf 1 september 2025 voor een aantal bedragen die specifiek gelden voor kinderen die een recht hadden op kinderbijslag op 31 december 2018. Het betreft de leeftijdsbijslagen en de bedragen die worden toegekend aan het derde jongste kind en alle oudere kinderen, in de kinderbijslagreglementering zoals gekend voor 1 januari 2019 onder de benaming (de bedragen voor de) kinderen van rang 3.

Repliek op de Raad van State:

Met betrekking tot de niet-indexering van de bedragen rang 3, zijn we het ermee eens dat elk kind gelijk is, dit is ook het uitgangspunt waarop het Groeipakket is opgebouwd. Het verschil in behandeling zit echter inherent in de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW), waar een eerste kind een lager bedrag kreeg dan het tweede, en het tweede kind een lager bedrag kreeg dan het derde en de volgende kinderen. Vanuit die optiek trachten we beide systemen niet volledig ten opzichte van elkaar te laten ontsporen.

Het oude rangbedrag voor kinderen van rang 3 is disproportioneel in zijn bereik als universele maatregel, zeker als het indexmechanisme deze ontsporing verder ondersteunt, wat de facto in het verleden het geval was. Het kan niet aan de huidige decreetgever worden toegedicht dat hij dient verder te werken op de de facto discriminatoire uitgangspositie die gecreëerd was door de federale wetgever. Het is deze uitgangspositie waarmee de Vlaamse decreetgever wordt geconfronteerd en waar deze nu aan tracht tegemoet te komen, door de door de federale wetgever gecreëerde discriminatie trachten te verzachten, zowel ten aanzien van kinderen uit rang 1 als rang 2, en tegelijkertijd de gevolgen te beperken ten aanzien van de kinderen die het nieuwe basisbedrag ontvangen.

We zijn het eens met de Raad van State dat er geen aanzienlijke terugval mag zijn in het beschermingsniveau van mensen die op basis van hun gezins- en inkomenspositie nood hebben aan middelen om hun maatschappelijke positie te behouden. Vanuit die optiek bijvoorbeeld wordt de indexering op de sociale toeslagen onverkort verder gezet.

De keuze om het effect op de rangbedragen te beperken tot de bedragen van rang 3 is perfect legitiem omwille van redenen van algemeen belang om de beide systemen niet te ver uit elkaar te laten lopen. Bij gezinnen waar er een bedrag rang 3 wordt toegekend (klassiek gezinnen van 3 kinderen en meer), en waar er na 1 januari 2019 nog een kind bij komt, wordt het effect trouwens bijkomstig gemitigeerd, aangezien voor hen de indexering voor nieuwe kinderen blijft lopen, en de indexering voor sociale toeslagen onverkort wordt voortgezet, waarbij net voor deze categorie van gezinnen een extra recht op sociale toeslagen werd gecreëerd. Het effect van de maatregel situeert zich ook op kinderen die als eerste uit het systeem uitstromen, waardoor de maatregel niet onverkort over de hele "levensduurte van een gezin" mag worden geïnterpreteerd.

De beoordeling of de achteruitgang van het beschermingsniveau van een gezin aanzienlijk is, speelt zich af tegen de achtergrond van de inkomenspositie van het betrokken gezin. Klassiek vertaalt zich dat als een negatief effect van een maatregel op het armoederisico van een gezin. Aangezien de maatregel zich situeert op een universeel niveau, is het onmogelijk om hier nu al uitspraken over te doen over het beschermingsniveau van de Vlaamse gezinnen. Het komt aan de decreetgever toe om in passende maatregelen te voorzien, zodat deze nieuwe ingevoerde regeling het beschermingsniveau van Vlaamse gezinnen niet in gevaar brengt, rekening houdend met hun inkomenspositie. Het valt immers niet zomaar te stellen dat de nieuwe maatregel een aanzienlijke achteruitgang

betekent voor alle Vlaamse gezinnen. Men kan bijvoorbeeld niet stellen dat voor een gezin met een hoog inkomen deze maatregel een aanzienlijke achteruitgang betekent.

Om deze evolutie op te kunnen volgen, zal er een beroep gedaan worden op de nominale armoede-indicator die de Vlaamse regering zal uitwerken. Deze zal toelaten om de evolutie van hun beschermingsniveau op te volgen en indien nodig bij te sturen. Daarbij kan rekening gehouden worden, zoals de Raad van State vraagt, met de concrete omvang van een gezin. Dit zal toelaten om een inschatting te maken van de maatregel op alle gezinnen rekening houdend met hun inkomenspositie.

Afdeling 3. Overeenkomsten tussen het Comité van de verzekering voor Geneeskundige Verzorging, ingesteld bij de dienst voor Geneeskundige Verzorging van het RIZIV, en het Agentschap Zorg en Gezondheid

Artikel 16

In het kader van het actiepunt 12 van het plan eGezondheid worden vanuit het RIZIV middelen ter beschikking gesteld voor de co-financiering van opleidingsprojecten rond de bevordering van ICT-gebruik in de eerste lijn. De besteding van deze middelen wordt vastgelegd in een overeenkomst. De voorgestelde wijziging heeft betrekking op een verlenging van de twee lopende projectperiodes.

De eerste projectperiode loopt van 1 juli 2017 t.e.m. 31 december 2019. Op 27 januari 2017 werd een overeenkomst opgesteld tussen het RIZIV en VAZG in het kader van de co-financiering in kader van het actiepunt 12 van het plan eGezondheid voor opleidingsprojecten rond de bevordering van ICT-gebruik in de eerste lijn.

De Vlaamse overheid diende voor deze overeenkomst twee projectvoorstellen, voor een totaalbedrag van 643 deuro, in. Deze projecten zijn het 'Vitalink clusterproject fase 3' (200 deuro) en het 'transEL project' (EL staat voor eerste lijn; 443 deuro). Beide projecten werden goedgekeurd en op 27 januari 2017 werd bovenvermelde overeenkomst tussen beide partijen ondertekend.

Het Vitalink clusterproject fase 3 is reeds afgerond. Het transEL-project kende echter een latere einddatum dan de einddatum van deze overeenkomst. Daarom werd op 1 oktober 2018 een avenant opgesteld om de overeenkomst van 27 januari 2017 te verlengen van 31 december 2018 tot 31 december 2019.

Op 19 september 2019 werd er een tweede avenant afgesloten bij de overeenkomst van 27 januari 2017 waardoor de projectperiode voor een tweede maal verlengd wordt van 31 december 2019 tot 31 december 2020.

De tweede projectperiode loopt van 1 januari 2018 t.e.m. 31 december 2020. Op 1 oktober 2018 werd een overeenkomst opgesteld tussen het RIZIV en VAZG in het kader van de co-financiering in kader van het actiepunt 12 van het plan eGezondheid voor opleidingsprojecten rond de bevordering van ICT-gebruik in de eerste lijn.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid diende drie verschillende projectvoorstellen in

- een opleidingstraject rond het zorgzwaarteinstrument belRAI (437deuro)
- een onderzoekstraject rond de kwaliteit van de Sumehr (102deuro)
- een onderzoekstraject rond de Multidisciplinair Farmacologisch Overleg (102deuro)

De twee onderzoeksprojecten worden binnen het voorziene tijds kader afgerond. Het BelRAI-project kent echter een latere einddatum dan de einddatum van de huidige overeenkomst. Daarom werd beslist om een avenant op te stellen om de bestaande overeenkomst van 1 oktober 2018 te verlengen van 31 december 2020 tot 31 december 2021.

Repliek op de Raad van State:

De projecten transEL en BelRAI gaan over het multidisciplinair delen van medische en zorggegevens tussen verschillende zorgverleners. Het is onvermijdelijk dat projecten inzake multidisciplinaire samenwerking de grenzen van de bevoegdheidsverdelingen inzake gezondheidsbeleid tussen gemeenschappen en de federale overheid opzoeken. De zorgbehoefte en zorgvragen van een patiënt overschrijden immers vaak verschillende zorgsettings.

Om kwaliteitsvolle zorg aan te bieden moeten de gegevens volgen en moet iedere zorgverlener voldoende worden omkaderd om gegevensdeling mogelijk te maken. Niettemin wordt benadrukt dat deze projecten zich voornamelijk richten op het ondersteunen van het gebruik van eGezondheidsdiensten die vanuit de federale overheid werden opgestart en uitgebouwd (zoals er zijn de eHealth-box, het elektronisch voorschrift, BelRAI,...) en met het oogpunt op het ondersteunen van de doelgroep van zorgverleners binnen het KB 78.

De contracten vinden ook hun oorsprong in het plan eGezondheid 2013-2018, dat intussen opgevolgd door een nieuw plan eGezondheid voor de periode 2019-2021. Het voormalig "actiepunt 12" waarop deze financiering gestoeld is, werd opnieuw opgenomen. De Interministeriële Conferentie Volksgezondheid (IMC VG) keurde het Actieplan eGezondheid 2019-2021 goed op 28 januari 2019. Het werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 5 juli 2019.

Voor wat betreft BelRAI werd een bijkomend afzonderlijk protocolakkoord afgesloten tussen de verschillende overheden op 26 maart 2018. Hoofdstuk 12 van dit protocolakkoord omvat de bepalingen rond de uitwerking van een gezamenlijk opleidingsaanbod.

Ten slotte betreft het ook een cofinanciering van gemeenschappelijke doelstellingen waarbij vanuit Vlaanderen meer middelen worden geïnvesteerd om binnen de Vlaamse bevoegdheden rond de uitbouw van multidisciplinaire gegevensdeling, projecten te realiseren.

Hoofdstuk 7. Fonds personeelsleden met verlof voor opdracht

Artikel 17

Door deze aanpassing kunnen de middelen van ieder fonds niet alleen aangewend worden voor de betaling van wedden en weddentoelagen van de ter vervanging aangeworven personeelsleden, maar ook van de personeelsleden binnen het Vlaams ministerie die ten laste genomen worden door andere overheden of organisaties. Tegelijkertijd corrigeren we in de eerste paragraaf van artikel 33 de legistische verwijzing naar het kader voor een begrotingsfonds (= verwijzing naar de VCO in plaats van naar de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit).

Met organisaties worden alle werkgevers bedoeld waar personeelsleden van een Vlaamse ministerie kunnen tewerkgesteld worden onder toepassing van „Deel X – Titel 7: Tewerkstelling ten behoeve van een externe werkgever of bij een Vlaams ministerieel kabinet“ van het Vlaams personeelsstatuut.“.

Hoofdstuk 8. Kancelarij en Bestuur

Afdeling 1. Financiering open ruimte

Artikel 18 tot en met 21

De vrijwaring van de open ruimte is van cruciaal belang, zowel om redenen van een goede ruimtelijke ordening, mobiliteit, leefmilieu en klimaatbeleid. Dat inzicht is de laatste jaren voortdurend gegroeid. Hoe belangrijk dit ook is, de vrijwaring van de open ruimte staat onder druk. Open ruimte is voor gemeenten financieel en fiscaal zeer oninteressant, en nog meer als de gemeente te kampen heeft met penibele financiële vooruitzichten. Uit "open ruimte" zijn nauwelijks fiscale inkomsten te halen (geen aanvullende personenbelasting en nauwelijks opcentiemen op de onroerende voorheffing) terwijl de vrijwaring van open ruimte wel veel kosten kan veroorzaken (ruimen beken en grachten, tegengaan bodemerrosie, natuurbeschermingsmaatregelen, ...).

De bestaande financieringsinstrumenten stimuleren te weinig het vrijwaren van de open ruimte. De Vlaamse Regering wil met een nieuw en afzonderlijk financieringskanaal ten voordele van de lokale besturen (algemene werkingssubsidie) het belang van het vrijwaren van open ruimte extra in de verf zetten. Deze algemene werkingssubsidie heeft dan ook als doel de inspanningen van gemeenten ten gevolge van het beheren van de open ruimte te valoriseren en om het behoud en de inrichting van de open ruimte te stimuleren.

De verdeling onder de gemeenten gebeurt op basis van de kadastrale gegevens over open ruimte (bos, tuin en park, woeste gronden, gekadastreerde wateren, akkerland, grasland, recreatieterreinen en boomgaarden), zoals gehanteerd voor de definitieve afrekening van het Gemeentefonds voor het voorgaande jaar.

De steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven, Turnhout, Roeselare, Genk, Oostende, Hasselt, Sint-Niklaas, Kortrijk, Mechelen en Aalst (vermeld in artikel 6, §1, 1°, a), b), c) en d), van het Gemeentefondsdecreet van 5 juli 2002) zijn uitgesloten van de subsidie. Het bedrag van de regionale steden en kustgemeenten (vermeld in artikel 6, §1, 1°, e) en f) van het Gemeentefondsdecreet) wordt beperkt tot maximaal 6% van hun aandeel in het Gemeentefonds van het voorgaande jaar, verhoogd met 3,5%. Voor de andere gemeenten wordt het bedrag van de extra financiering open ruimte beperkt tot 13% van hun aandeel in het Gemeentefonds van het voorgaande jaar, verhoogd met 3,5%.

De open ruimte wordt enkel als criterium gebruikt voor de verdeling van deze financieringslijn, zoals in het Gemeentefonds de open ruimte ook één van de criteria is, zonder dat het Gemeentefonds verband houdt met de bevoegdheid ruimtelijke ordening. Deze aanvullende financiering is in zekere zin te beschouwen als een correctie op de verdeling van het Gemeentefonds, waarin bepaalde steden en gemeenten kunnen genieten van een bijzondere financiering of voorafname. Dat is de reden waarom bepaalde steden en gemeenten worden uitgesloten van deze nieuwe financieringslijn of waarom hun aandeel wordt afgetopt.

De Vlaamse Regering stelt jaarlijks het aandeel van elke gemeente in de subsidie voor open ruimte vast.

Repliek op advies SERV

De SERV onderschrijft het belang van de structurele toekenning van meer middelen aan lokale besturen om de open ruimte te vrijwaren en te versterken. De SERV geeft aan dat het Openruimtefonds voor een deel van de

plattelandsgemeenten een waardevolle aanvulling is op de projectmatige subsidiëring via het Investeringsfonds en dat het geschikter is om tegemoet te komen aan de terugkerende werkingskosten die met het beheer van de open ruimte gepaard gaan. Het nieuwe fonds kan ook de ontwikkeling van een lokale langetermijnvisie voor de open ruimte stimuleren.

Tegelijk vindt de SERV het positief dat het Openruimtefonds geen bijkomende administratieve lasten oplegt aan de lokale besturen.

Repliek op advies SARO en SALV

De SARO en de SALV vinden het positief dat een nieuw financieringskanaal voor de lokale besturen wordt ingevoerd met het oog op het behoud en de inrichting van de open ruimte.

De raden stellen evenwel (samengevat) de volgende aanpassingen aan de voorliggende regeling voor:

- een verdere afstemming van de definitie van 'open ruimte' zoals voorgesteld in voorliggend decreet met de definitie van open ruimte zoals vastgelegd in de door de Vlaamse Regering goedgekeurde strategische visie BRV;
- een monitoring van de impact en performantie van deze nieuwe maatregel, met het oog op de effectieve realisatie van de doelstelling inzake kwalitatief behoud en beheer van de open ruimte;
- meer slagkrachtige beleidsinstrumenten voor de beoogde omslag in het ruimtelijk beleid. Voorliggende maatregel is slechts één instrument en zal zeker moeten worden afgestemd met het totale instrumentenpakket.

De Vlaamse Regering heeft er bewust voor gekozen om de nieuwe middelen voor open ruimte onder de gemeenten te verdelen op basis van de kadastrale gegevens over open ruimte, zoals die worden gehanteerd in het Gemeentefonds. Bijna 6% van het Gemeentefonds wordt verdeeld op basis van het aantal hectare gekadastreerde open ruimte. Omdat het bedrag voor open ruimte in het Gemeentefonds als onvoldoende werd beschouwd en de Vlaamse Regering de centrumsteden wilde uitsluiten van bijkomende middelen voor open ruimte, omwille van de aanzienlijke voorafnames die zij al genieten binnen het Gemeentefonds, werd een nieuwe financieringslijn uitgewerkt, die in zekere zin te beschouwen is als een correctie op de verdeling van het Gemeentefonds. Het is dan ook logisch dat voor die aanvullende middelen dezelfde parameter voor open ruimte als in het Gemeentefonds wordt gebruikt.

De nieuwe middelen voor open ruimte zijn inderdaad algemene financieringsmiddelen:

- ze zijn bestemd voor het geheel van de taken en opdrachten van de lokale besturen;
- ze zijn niet geormerkt en aan de toekenning en besteding ervan worden geen voorwaarden gekoppeld.

Het staat de gemeenten uiteraard vrij om deze middelen aan te wenden voor het vrijwaren en inrichten van de open ruimte of andere plattelandsuitdagingen.

De Vlaamse Regering wenst daarmee haar volle vertrouwen in de lokale besturen te bevestigen, ook op het vlak van de vrijwaring van de open ruimte en het klimaatbeleid. Zij wil de lokale besturen niet opzadelen met bijkomende of overmatige plan- en rapporteringslasten voor dit nieuwe financieringskanaal, maar integendeel de lokale autonomie op ruimtelijk vlak versterken. Over de effectieve besteding van de middelen voor open ruimte en over de rapportering daarover worden dan ook geen verplichtingen opgelegd aan de lokale besturen. Dergelijke verplichtingen zouden haaks staan op het principe van de algemene financiering.

De Vlaamse Regering zal wel jaarlijks bij de federale administratie voor het kadaster de geactualiseerde cijfers over de gekadastreerde open ruimte opvragen en die cijfers ook effectief gebruiken voor de verdeling van het aandeel open ruimte binnen het Gemeentefonds en van de nieuwe middelen voor open ruimte. Op die manier wordt de evolutie van de open ruimte niet alleen gemonitord maar is zij ook bepalend voor het subsidiebedrag dat de gemeenten verkrijgen uit zowel het Gemeentefonds als de nieuwe financieringslijn open ruimte. Voor beide financieringslijnen geldt: hoe meer open ruimte een gemeente bezit, hoe groter de subsidie.

De Vlaamse Regering is er verder van overtuigd dat dit nieuwe financieringskanaal de Vlaamse gemeenten voldoende financiële ondersteuning biedt om een goed beleid inzake ruimtelijke ordening en vrijwaring van de open ruimte mogelijk te maken, weliswaar in de overtuiging dat dit niet het enige beleidsinstrument is dat de open ruimte moet vrijwaren.

Afdeling 2. Financiering lokale besturen: responsabiliseringsbijdragen

Artikel 22 tot en met 24

In tegenstelling tot andere overheidsniveaus, staan de lokale besturen zelf in voor de financiering van de pensioenen van hun (gewezen) statutair personeel. Daartoe zijn de meeste lokale besturen aangesloten bij het Gesolidariseerd Pensioenfonds van de provinciale en plaatselijke besturen. Dat fonds beheert de reserves en maakt de nodige middelen over aan de Federale Pensioendienst die instaat voor de uitbetaling van de pensioenen.

Om het hoofd te bieden aan de toenemende pensioenuitgaven werd het percentage van de basisbijdragen stelselmatig verhoogd. Zo nam dit voor de besturen die oorspronkelijk bij het Fonds aangesloten waren (pool 1) toe van 27,5% in 2009 tot 38,5% in 2019. Tot en met 2011 droegen alle aangesloten besturen solidair bij in de lasten van de pensioenen van die besturen. Omdat de basisbijdragen, ondanks de snelle toename van de bijdragevoeten, niet langer volstonden, heeft de federale wetgever die solidariteit deels opgeheven door de invoering van een responsabiliseringsbijdrage (Wet van 24 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en van de lokale politiezones, tot wijziging van de wet van 6 mei 2002 tot oprichting van het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid en houdende diverse wijzigingsbepalingen). Als de basisbijdragen die een bestuur betaalt op basis van de statutaire loonmassa niet toereikend zijn om de pensioenen te betalen van de gewezen statutaire personeelsleden van het bestuur, dan moet dat bestuur sinds 2012 een bijkomende bijdrage betalen: de responsabiliseringsbijdrage. Deze bijkomende responsabiliseringsbijdrage is een onvoorziene factor, die de gemeentefinanciën sindsdien steeds sterker onder druk zet.

Door de toename van het aantal gepensioneerd (voormalige statutaire) personeelsleden stijgt de pensioenmassa gestaag, terwijl de statutaire loonmassa (basis voor de berekening van de basisbijdrage) gestaag daalt als gevolg van de afnemende statutaire tewerkstelling. Dat noodzaakt het Gesolidariseerd Pensioenfonds enerzijds tot het verhogen van het percentage van de bijdragen op de loonmassa en anderzijds tot het verhogen van de mate van responsabilisering (de zgn. responsabiliserings-coëfficiënt). Overeenkomstig artikel 19 van de voormelde wet wordt die jaarlijks, voor het voorbije jaar, in de loop van het derde kwartaal van het lopende jaar, vastgesteld door het beheerscomité van het Fonds. Bovendien mag die niet minder bedragen dan 50% van het verschil tussen de in het voorbije jaar betaalde pensioenen en de voor

dat jaar betaalde basisbijdragen. Tot nog toe kon het beheerscomité die 50% aanhouden, maar volgens prognoses van de Federale Pensioendienst zal die coëfficiënt moeten toenemen tot 75% in 2024.

Die evolutie heeft een belangrijke impact op de financiën van de lokale besturen. De Federale Pensioendienst maakt periodiek (en meerdere keren per jaar) aangepaste ramingen over de evolutie van de basis- en de responsabiliseringsbijdragen voor de komende jaren. De jongste ramingen dateren van mei 2019 en ramen de noodzakelijke bedragen voor de periode 2020-2024.

De enorme stijging van de geraamde responsabiliseringsbijdragen dreigt de gemeentelijke financiën (of de gemeentelijke dienstverlening of investeringen) al vanaf 2020 (te) sterk onder druk te zetten indien het bedrag van de huidige financieringsmechanismen van de Vlaamse gemeenten (in essentie het Gemeentefonds en de aanvullende dotaties van het Gemeentefonds) ongewijzigd zouden blijven.

Het HR-beleid van de lokale besturen en vooral de wijze van aanstelling van personeel hebben een belangrijke impact op de hoogte en de evolutie van de responsabiliseringsbijdrage. Deze maatregel wil dat effect milder en de lokale besturen meer mogelijkheden geven voor het voeren van een zelfstandig personeelsbeleid.

Daarom stelt de Vlaamse overheid, bovenop de bestaande dotaties, vanaf 2020 een nieuwe algemene financieringslijn in voor de lokale besturen ten belope van de helft van de responsabiliseringsbijdrage die de Vlaamse gemeenten, OCMW's, autonome gemeentebedrijven, havenbedrijven, hulverleningszones, politiezones, ziekenhuizen en welzijnsverenigingen moeten betalen.

De korting die besturen kunnen krijgen op de responsabiliseringsbijdrage door de verschuldigde premie voor een aanvullende pensioenregeling voor hun contractueel personeel (2^e pensioenpijler) in mindering te brengen, wordt in deze financieringsregeling niet in rekening gebracht. De Vlaamse overheid gaat in deze uit van de "bruto responsabiliseringsbijdrage".

Voor de berekening van de dotatie wordt uitgegaan van de percentages van de wettelijke basisbijdrage en van de responsabiliseringscoëfficiënt die de Federale Pensioendienst heeft gehanteerd bij de ramingen van de responsabiliseringsbijdragen van mei 2019. Wijzigingen aan de percentages voor de wettelijke basisbijdrage of aan de responsabiliseringscoëfficiënt worden enkel in rekening gebracht als ze een daling van de responsabiliseringsbijdrage van dat bestuur tot gevolg hebben. De gevolgen van wijzigingen in de loonmassa van de statutaire personeelsleden worden wel altijd meegenomen in de berekening van de dotatie (zowel in plus als in min) .

De geraamde kost voor de Vlaamse overheid voor de volgende jaren bedraagt :

2020:	130.805.000 euro;
2021:	146.524.000 euro;
2022:	194.946.000 euro;
2023:	252.687.000 euro;
2024:	282.899.000 euro.

De Vlaamse overheid betaalt deze dotatie in 1 keer op de eerste werkdag van de maand december. Voor 2020 gebeurt dat op basis van de ramingen van de Federale Pensioendienst van mei 2019. Vanaf 2021 gebeurt dat op basis van de laatst gekende ramingen van de Federale Pensioendienst op 31 oktober van dat jaar. Vanaf 2021 wordt dit bedrag bovendien gecorrigeerd met het verschil

tussen de toegekende dotatie voor het voorgaande jaar en de effectieve dotatie waar het bestuur recht op had na het definitief worden van de cijfers.

Een dergelijke werkwijze combineert diverse voordelen: budgettaire duidelijkheid voor de lokale besturen én de Vlaamse overheid, een ramingsbedrag van de dotatie dat het bedrag van de uiteindelijke dotatie maximaal benadert én administratieve eenvoud in de uitbetaling.

De Raad van State stelt in zijn advies nr. 66.660/1/3 dat de Vlaamse overheid onbevoegd zou zijn voor deze financiering op basis van de volgende argumentatie:

"De gewestelijke bevoegdheid inzake de algemene financiering van de lokale besturen houdt weliswaar de mogelijkheid in om maatregelen te nemen om de structurele financiële moeilijkheden tegen te gaan die deze besturen ondervinden, bijvoorbeeld door de pensioenlasten die op hen rusten. Hier wordt die subsidie echter specifiek gebonden aan een bijdrageverplichting van de lokale besturen die voortvloeit uit federale regelgeving en wordt de hoogte ervan afgestemd op de geraamde hoogte van die bijdragen en, blijkens de verklaringen van de gemachtigde, gecorrigeerd aan de hand van de werkelijk betaalde bijdragen, ook indien de bijdrage slechts voor de helft wordt bijgepast. De ontworpen regeling moet dan ook worden gezien als een financiering van een specifieke opdracht die aansluit op een voorbehouden bevoegdheid van de federale overheid en waarvoor het Vlaamse Gewest onbevoegd is.

Die conclusie geldt ook in zoverre de ontworpen regeling betrekking heeft op de subsidiëring van de politie- en hulpverleningszones, de havenbedrijven, de OCMW's, de ziekenhuizen en de welzijnsverenigingen. Deze instanties vallen hoe dan ook niet onder het toepassingsgebied van artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 9°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Wat betreft de politie- en hulpverleningszones valt ook niet in te zien welke andere bevoegdheidsgrond er zou kunnen zijn voor een dergelijke financieringsregeling. Wat betreft de OCMW's en de welzijnsverenigingen zou wel een financieringsregeling kunnen worden uitgewerkt binnen de bevoegdheden van de gemeenschappen ter zake."

De Raad van State verwijst hiervoor naar artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vijfde streepje, van de BWHI (Bijzondere wet van 8 augustus 1980 ter hervorming van de instellingen), dat de pensioenstelsels van het personeel en de mandatarissen indeelt bij de federale bevoegdheden, en daarnaast naar overweging B.10. en B11. van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 22 mei 2013, nr. 71/2013, waarin de federale pensioenwet die de responsabiliseringbijdrage invoert, wordt aangevochten.

Dienaangaande wenst de Vlaamse Regering op te merken inzake de vermeende schending van een 'voorbehouden materie':

De stukken van de 5de staatshervorming specifiëert de 'voorbehouden materie' in art. 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vijfde streepje, van de BWHI als: *"De uitzondering voor de pensioenstelsels van het personeel en de mandatarissen betreft met name de artikelen 156 tot en met 169 van de nieuwe gemeentewet en artikel 105, § 5 van de provinciewet."*¹

De betrokken artikelen werden inmiddels deels opgeheven door de voornoemde wet van 24 oktober 2011 *"tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en van de lokale politiezones"*, maar omvatten in

---

¹ Parl. St. Senaat 2-709/1 blz. 10, "Ontwerp van bijzondere wet houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen"

algemene termen de bevoegdheid van de federale overheid om gemeenten te verplichten om (statutaire) personeelsleden in een pensioen te voorzien, en legt de berekeningswijze ervan vast.

De voorliggende decretale bepaling schendt echter nergens deze federale bevoegdheid inzake pensioenen. Vlaanderen stelt niet dat gemeenten zich mogen onttrekken aan de pensioenverplichting, noch legt zij een alternatieve berekeningswijze op.

Integendeel, in het Arrest nr. 71/2013 inzake waar de Raad van State zelf naar verwijst, erkent het GW hof: *"De uitoefening, door de federale wetgever, van zijn bevoegdheid inzake pensioenen van het vastbenoemd personeel van de lokale besturen kan een weerslag hebben op de financiën van de betrokken werkgevers en kan eveneens gevolgen hebben voor de beleidskeuzen van de lokale besturen met betrekking tot hun personeel."*²

De Raad van State stelt in zijn advies: *"De gewestelijke bevoegdheid inzake de algemene financiering van de lokale besturen houdt weliswaar de mogelijkheid in om maatregelen te nemen om de structurele financiële moeilijkheden tegen te gaan die deze besturen ondervinden, bijvoorbeeld door de pensioenlasten die op hen rusten."*

De Raad van State verwijst daarvoor in voetnoot naar zijn eigen advies 21.069/1, waarin expliciet wordt gesteld: *"2.1. Aangezien, zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, de pensioenlasten van de gemeenten [...] een van de belangrijkste oorzaken blijken te zijn van de structurele financiële moeilijkheden waarin deze gemeenten zich bevinden en aangezien aan de Gewesten, overeenkomstig artikel 6, § 1, VIII, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, "de algemene financiering van de gemeenten" is opgedragen, lijkt de bevoegdheid van het Gewest om de ontworpen regeling vast te stellen bezwaarlijk te kunnen worden betwist."*

De Vlaamse Regering stelt bijgevolg vast dat de Raad in eerdere adviezen de algemene financieringsbevoegdheid om tegemoet te komen aan de pensioenlast van lokale besturen, heeft erkend. Zoals uiteengezet wordt aan de federale bevoegdheid om een aansluiting bij een pensioenstelsel, een bijdrageplicht of een berekeningswijze op te leggen, niet geraakt.

De Vlaamse maatregel lijkt integendeel complementair aan de federale maatregel. Zoals blijkt uit de budgettaire toelichting vertegenwoordigt de responsabiliseringsbijdrage een substantiële financiële last voor de lokale besturen van honderden miljoenen over de komende jaren. Indien gemeenten over onvoldoende middelen beschikken om hieraan tegemoet te komen, dreigen zij in een toestand van wanbetaling terecht te komen, ten aanzien van de federale verplichtingen inzake pensioenlasten. Teneinde een dergelijke derving van ontvangsten voor de federale overheid te vermijden, is een nieuwe vorm van financiering voor de lokale besturen vanuit de Vlaamse overheid noodzakelijk.

Wat betreft de opmerkingen van de Raad van State inzake het onderscheid tussen een 'algemene financiering' en 'de financiering specifieke opdracht', wenst de Vlaamse Regering het volgende op te merken:

De Raad van State lijkt niet consequent in het toepassen van zijn eigen criterium. Op blz. 14 van hetzelfde wetgevend advies stelt de Raad: *"De omstandigheid dat voor het bepalen van het bedrag van de algemene werkingssubsidie parameters worden aangewend die verband lijken te houden met bepaalde bevoegdheden, betekent nog niet dat het gaat om een financiering van bijzondere taken en*

---

² GwH 22 mei 2013, nr. 71/2013, overweging B.11.

opdrachten als bedoeld in artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 10°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980."

Als de Raad van State deze stelling consequent toepast, dient zij vast te stellen dat de omstandigheid dat voor het bepalen van het bedrag parameters worden aangewend die verband lijken te houden met bevoegdheden inzake pensioenen, nog niet betekent dat het gaat om een financiering van bijzondere taken.

De financiering van opdrachten zoals bedoeld in art. artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 10° BWHI, wordt in de parlementaire stukken gemotiveerd als volgt: "[...] voor de federale overheid en de Gemeenschappen [moet] de mogelijkheid behouden blijven om deze overheden te belasten met de uitvoering van taken en met opdrachten. De tenuitvoerlegging van de federale regelgeving (wetten en reglementen) en de regelgeving van de Gemeenschappen (decreten en reglementen) wordt opgedragen aan de provinciale en gemeentelijke organen."³

Op basis van de wil van de bijzondere wetgever die blijkt uit de parlementaire stukken, dient de Raad van State dan te verduidelijken 'welke opdracht' Vlaanderen hier wederrechtelijk geeft aan de lokale besturen. De voorliggende decreetsbepaling legt immers geen verplichtingen op aan het lokaal bestuur. De pensioenverplichtingen van het lokaal bestuur volgen immers reeds uit de federale wetgeving. Vlaanderen engageert enkel zichzelf om een financiële tegemoetkoming te doen naar het lokaal bestuur toe, en dit enkel tot een zelf vooropgesteld niveau (onafhankelijk van federale regelgeving ter zake). De dotatie is immers onvoorwaardelijk, kan vrij worden besteed en vereist geen specifieke rapporteringsverplichting door het lokaal bestuur. Om dit te benadrukken werd de terminologie van 'dotatie', zoals die vandaag ook geldt bij de algemene financiering in het decreet Gemeentefonds, gehanteerd.

Wat betreft de financiering van de politie- en hulpverleningszones, de havenbedrijven, de OCMW's, de ziekenhuizen en de welzijnsverenigingen, wenst de Vlaamse Regering het volgende op te merken:

Wat betreft de politiezones voorziet artikel 34bis van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, dat de gemeenschappen en de gewesten aan de politiezones "sommen om niet" kunnen verstrekken.

Wat betreft de hulpverleningszones voorziet artikel 67 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, dat de zones kunnen gefinancierd worden door 'diverse bronnen'. De memorie duidt dat hiermee onder meer wordt bedoeld op gewestelijke subsidies.⁴

Wat betreft de havenbedrijven voorziet artikel 22 van het Havendecreet van 2 maart 1999, de mogelijkheid dat havenbedrijven toelagen van publieke overheden kunnen aanvaarden. Dit decreet vindt op zijn beurt rechtsgrond in de bevoegdheid inzake openbare werken.

Inzake de OCMW's en welzijnsverenigingen voorziet dat Raad van State dat een bevoegdheidsgrond kan worden gevonden in de gemeenschapsbevoegdheden. In dat verband brengt de Vlaamse Regering het advies 32.72013 van de Raad van State bij het oorspronkelijke Gemeentefondsdecreet in herinnering. Bepaalde

---

³ Parl. St. Senaat 2-709/1 blz. 12, "Ontwerp van bijzondere wet houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen"

⁴ Parl. St. Kamer nr. 51k2928, blz. 24, "Wetsontwerp betreffende de civiele veiligheid": "De diverse bronnen van financiering van de zones kunnen onder meer bestaan uit subsidies, middelen toegekend door openbare overheden zoals de gewesten, inkomsten uit fondsen, toevallige inkomsten, schenkingen en legaten, bijdragen uit ondernemingen en gezinnen, enz."

onderdelen van het gemeentefonds kunnen immers rechtstreeks aan het OCMW gestort worden. In dat advies werd gesteld:

"Wat de bepalingen van het ontwerp betreft die betrekking hebben op de financiering van de OCMW's, is niet het Vlaamse Gewest, maar de Vlaamse Gemeenschap bevoegd, op grond van artikel 5, §1, II, 2º, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Luidens die bepaling is "het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn" immers een principieel aan de gemeenschappen toegewezen bevoegdheid.

De welzijnsvereniging, de autonome verzorgingsinstelling en de ziekenhuisverenigingen, zijn allen samenwerkingsvormen van een OCMW, zoals beschreven in titel IV van het decreet lokaal bestuur, en dienen inzake subsidiëring met een OCMW gelijk te worden gesteld.⁵

Tenslotte wenst de Vlaamse Regering nogmaals op te merken dat de gemeenten verplicht zijn om erover te waken dat het OCMW zijn financiële verplichtingen kan nakomen (en in afgeleide orde van de ziekenhuizen en welzijnsverenigingen die van het OCMW afhangen)⁶ en verplicht zijn om bij te dragen in de financiering van de politiezones en de hulpverleningszones. De ontwerpen regeling waarbij ook de OCMW's, autonome gemeentebedrijven, havenbedrijven, hulpverleningszones, politiezones, ziekenhuizen en welzijnsverenigingen een dotatie wordt toegekend met hun pensioenlasten als basis voor de berekening, draagt dan ook bij tot de algemene financiering van de Vlaamse gemeenten in die zin dat hun tussenkomst in de voormelde entiteiten kan worden beperkt.

Repliek op advies SERV

De SERV wijst erop dat de Vlaamse Regering in het Vlaams Regeerakkoord de bijkomende financiering van steden en gemeenten verbindt aan bijkomende opdrachten en bevoegdheden (onder andere Bindend Sociaal Objectief, dierenwelzijnsbeleid, gemeenschapsdiensten) en blijvende investeringen. In het bijzonder wordt de dotatie ter waarde van de helft van de responsabiliseringsbijdrage gekoppeld aan investeringen: "De Vlaamse overheid neemt haar verantwoordelijkheid op om de problematiek van de responsabiliseringsbijdrage voor de pensioenfactuur voor de lokale besturen voor de helft op te lossen. Zo geven we de lokale besturen ademruimte om verder te investeren op een voldoende hoog niveau" (Regeerakkoord, pagina 270).

De SERV merkt echter op dat het programmadecreet niet voorziet in een concreet engagement van de Vlaamse overheid om de bijkomende opdrachten en de investeringen per gemeente op te volgen. De SERV vraagt dat met bestaande instrumenten (zoals meerjarenplannen en opvolging van de gemeentelijke financiën via BBC) een monitoring wordt opgezet, zonder de gemeenten tot bijkomende rapporteringslasten te verplichten. De SERV vraagt dat de jaarlijkse monitoring aan het VESOC-overleg wordt gerapporteerd.

De Vlaamse Regering merkt op dat de financiële situatie van de lokale besturen, inclusief de lokale investeringen, permanent wordt gemonitord en dat die monitoring de laatste jaren alsmaar is verfijnd, dank zij tal van nieuwe instrumenten. Zo biedt het Agentschap Binnenlands Bestuur vandaag al verschillende monitoren aan, waaronder de tools ontwikkeld op basis van de digitale BBC-rapportering en de gemeente- en stadsmonitor. De beleidsmonitoren en analyses van het agentschap reiken datareeksen en informatie aan over verschillende thema's, ook over lokale investeringen, die de beleidsontwikkeling en -opvolging door de Vlaamse overheid en door de lokale besturen zelf

---

⁵ Zie onder meer art. 475 en art. 500 *juncto* art. 475 decreet lokaal bestuur.

⁶ Art. 274 decreet lokaal bestuur.

ondersteunen. Die informatie is ook publiek toegankelijk op de website van het agentschap.

Anderzijds wil de Vlaamse Regering erop wijzen dat financiële ruimte weliswaar een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde is opdat lokale besturen voldoende (kwaliteitsvolle) investeringen zouden realiseren. Zeker voor complexere investeringen is ook heel wat know how en expertise nodig en moet rekening worden gehouden met een langere doorlooptijd. Dergelijke investeringen zullen zich dan ook maar op langere termijn weerspiegelen in een verhoging van de investeringsuitgaven.

Repliek op advies Vlaamse Raad WVG

De Vlaamse Raad WVG stelt dat, omdat de Vlaamse overheid de helft van de bruto-responsabiliseringsbijdrage financiert (bruto = excl. korting voor een 2e pensioenpijler), de besturen die geen korting voor een 2e pensioenpijler krijgen of kunnen krijgen, de korting zullen moeten betalen van de besturen met korting. De responsabiliseringsbijdrage van de besturen zonder 2e pensioenpijler, onder andere van enkele publieke Vlaamse ziekenhuizen, zal daardoor stijgen. Die verhoging zal verrekend worden via de bruto-responsabiliseringsbijdrage, voor de eerste keer in 2020. Dit kan verholpen worden door in het programmadecreet te bepalen dat de Vlaamse tussenkomst rekening houdt met de hogere bruto-responsabiliseringsbijdrage van besturen die geen korting krijgen voor een 2e pensioenpijler in 2020. Als de Vlaamse tussenkomst ongewijzigd blijft, betekent dit dat Vlaanderen in 2020 in het slechtste geval slechts 25% van de bruto-responsabiliseringsbijdrage van besturen zonder 2e pijler zal financieren in plaats van de vooropgestelde 50%.

Voor de daaropvolgende jaren wordt aan de regering gevraagd dat duidelijkheid verschaft wordt over de mogelijke impact van de korting ten gevolge van een aanvullende pensioenregeling voor het contractueel personeel en dat waarborg verleend wordt dat het stelsel niet nadelig zal werken voor de ziekenhuizen die geen aanvullende pensioenregeling voor het contractueel personeel (kunnen) voorzien.

De Vlaamse Regering wijst er echter op dat:

- de Vlaamse overheid niet tussenkomt in de responsabiliseringsbijdragen, maar een dotatie verleent waarvoor de responsabiliseringsbijdrage een verdeelcriterium is;
- de federale overheid via het Budget Financiële Middelen een gedeeltelijke financiering voorziet voor de responsabiliseringsbijdragen van de ziekenhuizen (art. 73, §4-5, KB 25 april 2002 betreffende de vaststelling en de vereffening van het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen.
- de regeling voor de korting op de responsabiliseringsbijdrage voor de 2^e pensioenpijler en de compensatie daarvan door de besturen die geen of een niet toereikende 2^e pensioenpijler hebben een federale maatregel is en het niet tot de bevoegdheid behoort van de Vlaamse overheid om daar corrigerend voor op te treden;
- de dotatie finaal niet zal gebaseerd zijn op de ramingen van mei 2019, maar op de afrekeningen per kalenderjaar, weliswaar met een plafonnering alsof de afrekening zou gebeurd zijn op basis van de responsabiliseringscoëfficiënten opgenomen in de ramingen van mei 2019.

Hoofdstuk 9. Financiën en Begroting

Afdeling 1. Beperking belastingkrediet rechtspersonen in de onroerende voorheffing tot aandeel materieel en outillage

Artikel 25

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 voorziet in een beperking van het gewestelijk belastingkrediet voor rechtspersonen in de onroerende voorheffing tot het deel van het materieel en outillage en dit vanaf aanslagjaar 2020.

Het belastingkrediet werd ingevoegd door het decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004. De maatregel was voorzien in het toenmalige werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 en had expliciet tot doel om die onroerende goederen die volledig worden ingezet ter realisatie van het maatschappelijk doel, en dus ter bevordering van het economisch verkeer, vrij te stellen van het gewestelijk deel van de onroerende voorheffing. Het idee hierachter was dat de bijkomende – vrijgestelde – bedrijfsmiddelen konden worden ingezet voor het creëren, behouden of stimuleren van het werknemersbeleid van de desbetreffende ondernemingen. Bij uitstek werd hiervoor gedacht aan materieel en outillage, dat per definitie ingezet wordt ter realisatie van het maatschappelijk doel van de betreffende onderneming, maar de maatregel was aanvankelijk niet beperkt tot materieel en outillage, maar had dus ook betrekking op de gebouwinfrastructuur.

Initieel was er nog een aanzienlijk belastbaar kadastraal inkomen voor materieel en outillage bij de rechtspersonen aanwezig. Vermits de onroerende voorheffing op materieel en outillage een ongunstig bedrijfsklimaat teweeg bracht, werden de jaren nadien verschillende regelgevende maatregelen genomen om het belastbaar KI voor materieel en outillage verder af te bouwen, met succes. Daarom wordt ervoor gekozen om het belastingkrediet terug te brengen tot zijn essentie, en enkel te laten bestaan voor het zuiver materieel en outillage.

Dit artikel treedt in werking voor het aanslagjaar 2020 en heeft dus een impact op de aanslagen voor de onroerende voorheffing vanaf dit aanslagjaar 2020.

De maatregel heeft een positieve budgettaire impact.

De Raad van State verwijst bij de artikelsgewijze toelichting naar randnummer 2 bij de bespreking van de vormvereisten. In dit randnummer wordt de aanmelding bij de Europese Commissie besproken op grond van artikel 108, lid 3 van het VWEU. Los van de discussie of er al dan niet sprake was van staatssteun, is een aanmelding niet nodig, gelet op het feit dat het in casu opheffingsbepalingen en geen wijzigingsbepalingen betreft.

De SERV geeft aan de beslissing van de Vlaamse Regering te betreuren om het belastingkrediet terug te brengen tot materieel en outillage, zonder dat hieraan een grondige evaluatie aan vooraf is gegaan. In de memorie van toelichting is verantwoord waarom het belastingkrediet wordt teruggebracht en dit op basis van de ratio legis van de maatregel, waar de SERV ook zelf naar verwijst. Op basis van die ratio legis, werd besloten om de maatregel tot de essentie hiervan terug te brengen en dus te beperken tot materieel en outillage. Zoals de SERV zelf aanhaalt was de maatregel een maatregel die in het kader van het Werkgelegenheidsakkoord in 2003 werd ingevoerd en dus een crisismaatregel. In dat opzicht is het niet abnormaal dat, meer dan 15 jaar na het invoeren van die maatregel, wordt nagegaan of die maatregel nog wel verantwoord is en ongewijzigd moet blijven verder bestaan. Tot slot was het belastingkrediet in elk geval beperkt tot het aandeel van het Vlaamse Gewest in de onroerende voorheffing, wat zeer beperkt is. Het leeuwendeel van de onroerende voorheffing bestaat uit de opcentiemen voor de steden en gemeenten die onder de huidige en de toekomstige regelgeving ongewijzigd verschuldigd zijn.

Afdeling 2. Kilometerheffing – aanpassing aan de tarieven kilometerheffing

Artikel 26

Deze wijzigingen inzake de tarieven in de kilometerheffing treden in werking met ingang vanaf 1 juli 2020, maar dienen te worden opgenomen in het programmadecreet omwille van de volgende redenen:

- Conform artikel 7octies van de Richtlijn 1999/62/EG betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtvoertuigen, dient een lidstaat, die een bestaande variatie in zijn infrastructuurheffing wil wijzigen, de Europese Commissie daarvan in kennis te stellen en haar de nodige informatie te doen toekomen, om te verzekeren dat aan de voorwaarden is voldaan.
- Organisatorisch: Bij de On Board Units van de hoofddienstverlener Satellic wordt de berekening van de tol door het toestel zelf uitgevoerd, waardoor elke On Board Unit een kaart en een tarieftabel bevat.

Bij elke tarief- of kaartwijziging dienen deze kaarten en tarieftabellen dus vernieuwd te worden. Het volledig test-, validatie-, upgrade- en roll-out-proces neemt ongeveer zes maanden in beslag.

- Artikel 8 van het samenwerkingsakkoord van 31 januari 2014 bepaalt dat wijzigingen aan het tarief door een gewest ten minste vier maanden vóór de inwerkingtreding van de wijziging moeten genotificeerd worden aan de overige gewesten.

In de nieuwe tariefstructuur wordt het basistarief met 1,7 eurocent verhoogd. Voor de voertuigen met maximaal toegestane totaalgewicht hoger dan 3,5 ton en lager dan 12ton wordt de component gewicht bijkomend met 4,8 eurocent verlaagd, zodat de component in totaal -9,8 eurocent bedraagt. Voor de voertuigen met een totaalgewicht hoger dan of gelijk aan 12 ton en niet hoger dan of gelijk aan 32 ton wordt de component gewicht met 1,7 eurocent verlaagd, zodat de component in totaal -1,7 eurocent bedraagt. Voor de voertuigen met een totaalgewicht hoger dan 32 ton wordt de component gewicht bijkomend met 0,3 eurocent verhoogd, zodat de component in totaal 0,7 eurocent bedraagt.

Dit leidt dan tot het volgende resultaat:

Rijlabels (euroct/km)	Huidig tarief	Wijziging	Tarief medio 2020	Huidig BT+G	Nieuw BT+G	Vershil
Basistarief (BT)						
Basistarief infrastructuur	11,3	1,7	13,0			
Gewicht (G)						
1) 3,5t => 12t	-5,0	-4,8	-9,8	6,3	3,2	-3,1
2) 12t => 32t	0,0	-1,7	-1,7	11,3	11,3	0,0
3) > 32t	0,4	0,3	0,7	11,7	13,7	2,0

De wijzigingen aan artikel 2.4.4.0.2., eerste lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit hebben een positieve budgettaire impact.

De Raad van State stelt vast dat de wijzigingen inzake de tarieven voor de kilometerheffing aan de Europese Commissie ter kennis gebracht zullen worden. De gemachtigde deelde in dat verband aan de Raad van State mee dat dit na de

bekrachtiging en afkondiging door de Vlaamse Regering zal gebeuren en dat de Commissie hieromtrent reeds informeel werd gecontacteerd.

Voor wat betreft de datum van inwerkingtreding merkte de Raad van State op of het effectief de bedoeling is dat artikel 32 van het decreet in werking treedt op 1 januari 2020, maar pas toepassing krijgt vanaf 1 juli 2020. De Raad stemde in met de voorgestelde alternatieve formulering waarbij "van toepassing is" vervangen wordt door "in werking treedt". Die aanpassing wordt dan ook opgenomen.

De Mobiliteitsraad (MORA) maakt in zijn advies van 25 oktober 2019 een aantal opmerkingen, die hieronder worden besproken.

De MORA is van oordeel dat in het (voor)ontwerp van decreet de doelstelling van de tariefverhoging onvoldoende wordt opgenomen. De MORA mist ook een sociaal-economische analyse, een inschatting van de mobiliteitsimpact en de inschatting van de kosten en opbrengsten van de maatregel. Daarnaast is de MORA van oordeel dat de maatregel niet bijdraagt aan het sturen van de mobiliteit en geen impact heeft op de files. De MORA pleit voor een kilometerheffing voor alle voertuigen, maar geeft zelf aan dat de Vlaamse Regering deze piste niet wenst te volgen. Ook stelt de MORA dat de verlaging van het tarief in de categorie van 3,5 ton tot 12 ton, de 'camionettisering', niet zal tegengaan, aangezien de bestelwagens hun competitiviteit danken aan andere factoren. De MORA acht deze voordelen als zwaarder doorwegend dan het prijsverschil door de kilometerheffing. Verder zouden door de wijzigingen, de tarieven voor alle andere voertuigen (lees licht vervoer) te laag worden om nog als infrastructuurheffing te kunnen differentiëren en sturen. Tot slot stelt de MORA ten onrechte dat de Vlaamse Regering de link gelegd tussen infrastructuurkosten en tariefhoogte zou loslaten.

De initiële bedoeling van de kilometerheffing voor vrachtwagens, zoals ingevoerd op 1 april 2016, is enerzijds om vrachtwagens te laten betalen voor het gebruik van de infrastructuur en anderzijds om de vloot te vergroenen. Het was dus niet de bedoeling om de mobiliteit te sturen en congestie op te lossen. Congestie kan immers onmogelijk worden aangepakt door kilometerheffing enkel toe te passen voor vrachtverkeer. Bovendien dient de vrachtwagenproblematiek ruimer aangepakt te worden dan enkel via een kilometerheffing. De stelling dat de maatregel niet bijdraagt aan het sturen van de mobiliteit (en meer bepaald geen impact zal hebben op de files), is zoals de MORA zelf bevestigt, dus gelinkt aan het feit dat de kilometerheffing op dit moment voornamelijk de vorm van een infrastructuurheffing heeft.

Sinds de invoering van de kilometerheffing werd er jaarlijks gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. Deze rapportages maakten gebruik van een telcampagne van vóór de invoering van de kilometerheffing en van herkomst bestemmingsonderzoek op basis van OBU-data uit 2017 en 2018. Hierdoor verkregen we heel wat inzichten in de mobiliteitseffecten van de kilometerheffing voor vrachtwagens.

Na het invoeren van de kilometerheffing bleven de volumes op betolde en onbetolde niet-snelwegen ongeveer gelijk. Na het invoeren van de kilometerheffing werd dus geen verschuiving vastgesteld van de betolde wegen naar niet-betolde wegen, wel integendeel. Op de niet-betolde niet-snelwegen zagen we zelfs een afname van het vrachtverkeer, terwijl we een stijging vaststelden op de betolde niet-snelwegen. Hieruit kunnen we concluderen dat deze kilometerheffing geen impact heeft op de mobiliteit in Vlaanderen.

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de kilometerheffing slechts een klein onderdeel is van de totale kostprijs van het internationale transport. Andere

parameters, zoals loonkosten en brandstofverbruik spelen in het voordeel van de gebruikers van de zwaarste gewichtsklasse. De stijging die in het ontwerp van decreet wordt opgenomen is daarnaast veel kleiner dan de stijging die in 2016 werd ingevoerd (van een pre-kilometerheffingstijdperk naar de huidige situatie met kilometerheffing). Gelet op het voorgaande, wordt ook nu geen mobiliteitsverschuivingen verwacht.

De wijzigingen aan de kilometerheffing hebben betrekking op de tariefbepaling waarbij de *"eerste component van de kilometerheffing, de infrastructuurheffing, in verhouding [staat] tot de infrastructuurkost van het wegennet of het gedeelte van het wegennet waarop de kilometerheffing wordt toegepast. Hier geldt als algemeen principe dat **de heffing in verhouding staat tot de kosten van de aanleg, de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het gedeelte van het wegennet waarop de kilometerheffing wordt toegepast.**"*⁷.

Het basistarief moet berekend worden overeenkomstig richtlijn 1999/62 dewelke de maximale infrastructuurkost bepaalt die de lidstaten mogen doorrekenen aan de gebruikers van het wegennet. Voor het Vlaamse Gewest leidde dit bij de invoering van de kilometerheffing tot een **maximale infrastructuurheffing van 16,7 eurocent, exclusief externe kosten**. Er werd voor **"gekozen om niet de volledige infrastructuurkost voor de betrokken wegen en voertuigen door te rekenen"**⁸ aan de weggebruiker. In het voorontwerp van het decreet tot invoering van de kilometerheffing werd het basistarief beperkt tot 12,5 eurocent en in het finale ontwerp verder gereduceerd tot 11,3 eurocent.⁹

De doelstelling van de wijziging waarbij het basistarief op 13 eurocent wordt vastgesteld, beoogt het basistarief meer in lijn te brengen met de kosten van de aanleg, de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het gedeelte van het wegennet waarop de kilometerheffing wordt toegepast. Hiermee blijft men onder de vermelde infrastructuurkost. Daarnaast is het in het licht van het rechtvaardigheidsprincipe waarbij gestreefd wordt om alle vervoersmodi een eerlijkere prijs te laten betalen, verantwoord om het basistarief zo aan te passen dat er een groter gedeelte van de infrastructuurkost aan de weggebruiker wordt aangerekend. Deze wijziging sluit beter aan bij het principe 'de gebruiker betaalt' waarbij de link tussen de tariefhoogte en de infrastructuurkost die toegerekend wordt aan de heffingsplichtige voertuigen versterkt wordt.

De MORA haalt ook aan dat het vanuit ecologisch en economisch standpunt aangewezen is dat het vrachtvervoer over de weg gebeurt op de meest efficiënte manier, namelijk in de grootste vrachtwagens. De MORA lijkt hierbij te pleiten voor een tariefverhoging voor de lichtere vrachtwagens. Dit zou, aldus de MORA een belangrijke stap zijn in de richting van een verdere vergroening. Bovendien stelt de MORA dat een verkleining van het tariefverschil tussen bestelwagens en lichte vrachtwagens ook het rechtvaardigheidsprincipe onderuit haalt, waarbij gestreefd wordt om alle vervoersmodi een eerlijkere prijs te laten betalen. Dit zou volgens de MORA ook de mogelijkheid voor het invoeren van een algemeen bijrijzingsinstrument hypothekeren.

De voorgaande elementen van het huidig advies gaan regelrecht in tegen een eerdere advies van de MORA.

In zijn advies van 27 februari 2015¹⁰ over het voorontwerp betreffende de invoering van een kilometerheffing voor vrachtwagens heeft de MORA bevestigd

⁷ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p15

⁸ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p15

⁹ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p29.

¹⁰ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>

dat de tarieven van de kilometerheffing mogen variëren in functie van het gewicht. Hij vond dit destijds zelfs een 'rechtvaardigere beprijzing':

*"In het kader van een rechtvaardigere beprijzing **mogen** de tarieven variëren volgens de gewichtsklasse. **Hoe zwaarder een voertuig hoe groter de schade** die het kan aanbrengen aan het wegennet."*¹¹

Als reactie op het toenmalige advies van de MORA werd er zelfs een derde gewichtscategorie ingevoerd om nog meer op gewicht te kunnen variëren. De MORA stelde immers het volgende:

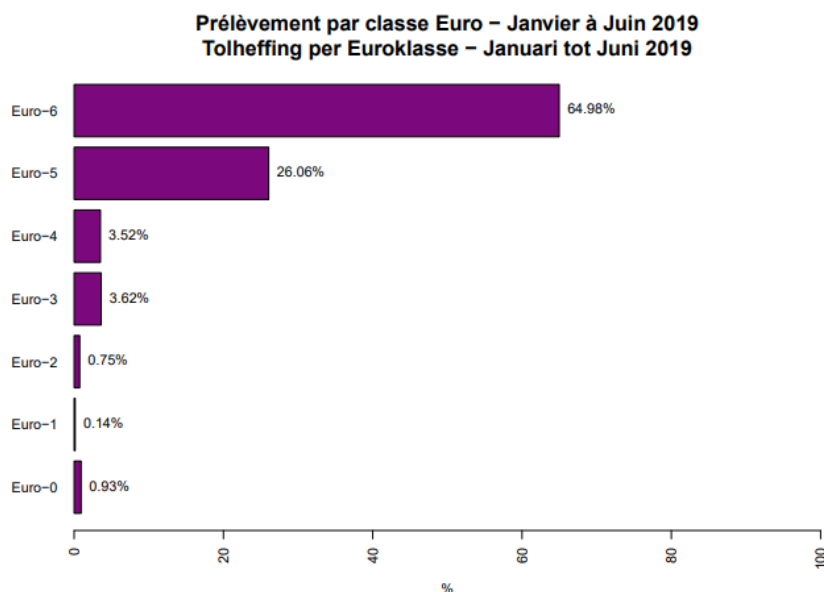
*"Daarom vindt de Raad het vreemd dat gekozen is voor het onderscheid tussen de categorie 3,5 tot 32 ton en zwaarder dan 32 ton. De Raad is voorstander om de drie voorziene categorieën te hanteren."*¹²

De Vlaamse Regering heeft destijds dan ook rekening gehouden met deze opmerking, wat ook werd verduidelijkt in de Memorie van Toelichting bij het decreet tot invoering van de kilometerheffing:

*"De regering geeft ook gevolg aan de wens van de MORA om een apart, lager tarief te voorzien voor de voertuigcategorie van 3,5 tot 12 ton maximaal toegestaan totaalgewicht."*¹³

De wijzigingen in onderhavig ontwerp aan de variatie in functie van gewichtsklasse kunnen dan ook verantwoord worden in het licht van het toenmalig advies van de MORA.

Voor wat betreft de vergroening van het vrachtwagenpark, blijkt uit cijfers van VIAPASS dat het grootste deel van de vrachtwagenkilometers in Vlaanderen reeds vergroend is. Reeds 91% van de vrachtwagenkilometers op het betolde wegennet in België had in het eerste deel van 2019 euro V of euro VI was. Dit bewijst dat de kilometerheffing reeds een positieve impact heeft op de vergroening van de vrachtwagenvloot. De marge voor verdere vergroening van de vrachtwagensector is dus bijzonder klein.

¹¹ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p79.

¹² <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p79.

¹³ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1100650>, p30.

Bron: <https://www.viapass.be/wp-content/uploads/2019/07/2019-stats-Sem1.pdf>

De SERV haalt in zijn advies de argumenten aan die eerder in het advies van de MORA van 25 oktober 2019 werden aangehaald. De SERV verwijst ook naar dit advies. Gelet op het voorgaande kan dan ook integraal verwezen worden naar de bespreking van het advies van de MORA.

Afdeling 3. Registratiebelasting – verdere verlaging van de tarieven enige eigen woning

Artikel 27 en 28

De voorliggende tariefwijziging geeft uitvoering aan het Regeerakkoord 2019-2024. In dit akkoord staat m.b.t. de registratiebelasting te lezen:

- "In een warm Vlaanderen moet iedereen ook goed kunnen wonen. Veel Vlamingen kiezen ervoor om een woning te kopen, en dat is een goede zaak. We verschuiven tijdens deze bestuursperiode het fiscale voordeel van het "hebben" van een woning naar het "verwerven" ervan. De woonbonus – die de huizen duurder heeft gemaakt - laten we uitdoven. Nadat de registratierechten tijdens de vorige regeerperiode van 10% naar 7% zakten, verlagen we ze nu verder naar 6%." en;
- "We voeren tevens een belangrijke Vlaamse belastinghervorming door, zonder de globale belastingdruk te laten toenemen.

In de woonfiscaliteit verschuiven we het fiscale voordeel van het hebben van een woning naar het verwerven ervan. Vanaf 1 januari 2020 dooft de woonbonus uit en verlagen we de registratierechten verder op de aankoop van een enige, eigen woning van 7% naar 6% (en van 6% naar 5% bij een ingrijpende energetische renovatie).".

Het tarief voor de aankoop van een enige eigen gezinswoning wordt verlaagd van 7% naar 6%. Bovendien wordt het tarief verlaagd van 6% naar 5% indien de verkrijger er zich toe verbindt de aangekochte woning ingrijpend energetisch te renoveren (IER), zoals deze renovatie wordt omschreven in het Energiebesluit van 19 november 2010, binnen een termijn van 5 jaar na de aankoop.

Met deze tariefverlaging voor de enige eigen gezinswoning wordt gekozen voor de meest transparante manier om het uitdoven van de woonbonus te compenseren. Bovendien is een tariefverlaging eenvoudig in uitvoering en komt ze de arbeidsmobiliteit ten goede.

De voorgenomen tariefverlaging heeft een negatieve budgettaire impact.

De voorliggende tariefwijziging zal gelden voor verkoopovereenkomsten gesloten vanaf 1 januari 2020, dit volgens het algemeen geldend principe van artikel 2.9.7.0.3, §1, VCF.

In afwijking daarvan zal de tariefverlaging tevens van toepassing zijn voor authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2020 wanneer ze betrekking hebben op verkoopovereenkomsten gesloten voor 1 januari 2020.

Het moment van inwerkingtreding voor die specifieke akten is een afwijking van artikel 2.9.7.0.3, §1, VCF wat het tarief betreft. De belastingplicht, de belastbare grondslag, de vrijstellingen en de verminderingen worden verder bepaald door het ogenblik waarop de rechtshandeling (lees: de verkoopovereenkomst) is gesteld. De reden voor die afwijking is te vinden in de koppeling van het verlaagd tarief aan de afschaffing van de woonbonus. Om te vermijden dat die personen die een verkoopovereenkomst sluiten, maar om welke reden dan ook hun hypothecaire akte niet meer voor 1 januari 2020 verleden krijgen, zowel de

woonbonus, als het verlaagd tarief zouden verliezen, wordt een milderingsmaatregel voorzien. Die maatregel bestaat er in dat die personen weliswaar de woonbonus niet meer zullen kunnen genieten, maar wél het verlaagde tarief. Dit ondanks het feit dat de rechtshandeling, zijnde de verkoopovereenkomst, voor 1 januari 2020 werd gesteld. De milderingsmaatregel is, door zijn specifieke omschrijving, dan ook uitdovend, want neemt automatisch een einde eens de verkoopovereenkomsten daterend van voor 1 januari 2020 zijn omgezet naar een authentieke akte (dan wel ontbonden).

De Raad van State merkt met betrekking tot de artikelen 33 en 34 van het ontwerp op dat er een schending zou zijn van het gelijkheidsbeginsel daar het verlaagd tarief in het verkooprecht (louter) een compensatie zou zijn voor de afschaffing van de woonbonus, terwijl diegenen die voor hun aankoop onderworpen worden aan het btw-stelsel geen compensatie krijgen.

Die redenering kan om twee redenen niet gevolgd worden.

Om te beginnen is het verlaagd tarief, noch de milderingsmaatregel die hiervoor uitgewerkt werd, gekoppeld aan het verlijden van een hypothecaire leningsakte. Er is dus geen rechtstreekse koppeling tussen het verlaagd tarief en de woonbonus. Het verlaagd tarief is van toepassing voor alle verkoopovereenkomsten gesloten vanaf 1 januari 2020, of gesloten voor 1 januari 2020 wanneer ze resulteren in een authentieke akte verleden vanaf 1 januari 2020. Het verlaagd tarief in het verkooprecht is met andere woorden een algemene maatregel.

Bovendien krijgen belastingplichtigen die onderworpen worden aan het btw-stelsel reeds een volledige vrijstelling van registratiebelasting op grond van artikel 2.9.6.0.1, 1e lid 4° VCF.

Beide groepen van kopers bevinden zich dus in een verschillende situatie. Diegenen die een bestaande woning aankopen kunnen, uiteraard wanneer zij voldoen aan de voorwaarden, genieten van een verlaagd tarief inzake verkooprecht. Diegenen die een nieuwbouwwoning kopen en hierdoor aan het btw-stelsel worden onderworpen, genieten van de vrijstelling van het verkooprecht.

De Raad van State merkt in de eerste alinea van het randnummer 2 bij de bespreking van artikel 77 van het ontwerp op dat er in punt 5° van voormeld artikel beter zou kunnen gesproken worden van 'overeenkomsten houdende zuivere aankoop'. Die suggestie wordt gevolgd.

In de tweede alinea van hetzelfde randnummer stelt de Raad van State met betrekking tot hetzelfde punt dat het niet nodig is om nog te verwijzen naar het belastingtarief. De verduidelijking was bewust opgenomen om elke mogelijke verwarring uit te sluiten. Het advies van de Raad van State, waarin expliciet aangegeven wordt dat deze bijkomende vermelding overbodig is, wordt gevolgd. Dit komt ook de leesbaarheid van de bepaling ten goede. De Raad van State wordt evenwel niet gevolgd in de suggestie om de inwerkingtredeingsbepaling op te splitsen in enerzijds een inwerkingtredeingsbepaling en anderzijds een overgangsbepaling en dit om reden van duidelijkheid. Het is best dat de volledige inwerkingtreding gevat wordt in eenzelfde bepaling, zodat de belastingplichtige in die bepaling kan terugvinden of het verlaagd tarief voor zijn verkoopovereenkomst van toepassing zal zijn.

De SERV stelt in zijn advies dat de verlaging van het verkooprecht slechts een beperkte compensatie is voor het afschaffen van de woonbonus, daar de tariefverlaging enkel van toepassing is voor iemand die een woning aankoopt. De verlaging van het tarief gebeurt weliswaar samen met de afschaffing van de woonbonus, maar het is bovenal een maatregel die op zichzelf staat. Zoals reeds aangegeven n.a.v. het advies van de Raad van State, is de maatregel niet

bepikt tot personen die een hypothecaire lening aangaan. Er wordt dus geen rechtstreekse koppeling gemaakt tussen diegenen die de woonbonus zouden genieten hebben en de toepassing van het verlaagd tarief inzake verkooprecht. Uiteraard is wel vereist dat het verkooprecht van toepassing is, opdat de tariefverlaging kan spelen.

De SERV stelt dat een uniforme tariefverlaging een korting impliceert die lineair stijgt met de aankoopprijs van de woning. De SERV adviseert om de voorgestelde maatregel bij te sturen in functie van een meer doelgerichte inzet voor wie het nodig heeft. De SERV wenst dan ook dat er verschillende scenario's worden becijferd en beoordeeld op hun impact op de betaalbaarheid. De tariefverlaging is er gekomen in het kader van de onderhandelingen van het Vlaams Regeerakkoord waar er verschillende scenario's werden becijferd en besproken. Er werd evenwel gekozen door een eenvoudige maatregel, wat inzake fiscaliteit naar transparantie en duidelijkheid toe, nog altijd een te verkiezen maatregel is. Daarnaast werd ervoor gekozen om de bestaande rechtenvermindering van 5.600 euro (of 4.800 euro in geval van ingrijpende energetische renovatie) integraal te behouden, wat impliceert dat diegenen die een woning aankopen waarvan de totale belastbare grondslag van de verkrijging niet hoger is dan 200.000 euro (of 220.000 euro voor onroerende goederen gelegen in de Vlaamse Rand) de facto een groter voordeel zullen genieten. In dat opzicht is er dus wel degelijk rekening gehouden met de wens van de SERV.

De SERV formuleert ook een opmerking met betrekking tot de tariefverlaging voor ingrijpende energetische renovaties en vindt die ontoereikend. De SERV stelt dat enkel een substantiële korting een verschil zal kunnen maken en vraagt om een evaluatie van de maatregel. Een substantiële korting heeft uiteraard ook budgettaire gevolgen. Daarnaast bestaan er, naast premies, ook verschillende andere fiscale maatregelen voor ingrijpende energetische renovatie, zoals binnen de schenkbelasting en de onroerende voorheffing. In dat opzicht volstaat de tariefverlaging.

Afdeling 4. Bijstelling van de belastingvermindering voor diensten-cheques en wijk-werken-cheques

Artikel 29

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt "We vrijwaren het succesvolle systeem van de dienstencheques met een fiscale aftrek van 20%". Er is dus bewust gekozen om de (lage) aankoopprijs van de dienstencheques en wijkwerken-cheques te behouden maar enkel te sleutelen aan het belastingvoordeel.

De aanpassing van artikel 145²¹, tweede lid, van het Wetboek van 10 april 1992 geeft uitvoering aan deze intentie. Concreet zal voor dienstencheques en wijkwerken-cheques die worden aangekocht vanaf 1 januari 2020 nog een belastingvermindering gelden van € 1,80 per dienstencheque, waardoor een dienstencheque van €9 in werkelijkheid maar €7,20 kost na verrekening van de belastingvermindering. Er wordt hierbij niet geraakt aan het bestaande plafond voor de in aanmerking komende uitgaven (1500 euro per belastingplichtige voor aanslagjaar 2020 (geïndexeerd bedrag wat overeenstemt met 166 cheques)).

Conform het advies van de Raad van State 25 oktober 2019, met kenmerk 66.660/1/3, verduidelijkt de Vlaamse Regering de werking in de tijd van voorliggende wijziging verder als volgt:

Voorliggend artikel treedt in werking vanaf aanslagjaar 2021. Dit betekent concreet dat nog een belastingvermindering van 30% geldt in de situatie waarbij de belastingplichtige in 2019 een betaling doet voor de aankoop van cheques,

maar deze cheques pas gebruikt / in betaling geeft aan de dienstverlener in 2020.

Uit de tekst van artikel 145/²¹ WIB92 volgt immers dat het moment van de werkelijke betaling van de cheques door de belastingplichtige relevant is. Hiermee wordt verwezen naar het moment van de betaling van de aankoop van de cheques en niet naar het moment van de inbetalinggeving van de cheques nadat de prestaties geleverd zijn.

Zie hieromtrent ook de administratieve commentaar bij artikel 145/²¹ WIB92, nummer 145/^{21/22}: 'Om in aanmerking te komen voor de belastingvermindering moeten de uitgaven werkelijk betaald zijn tijdens het belastbare tijdperk, zelfs wanneer de diensten- en PWA-cheques in een later jaar worden gebruikt' (Com. IB, commentaar van artikel 145/21 WIB92, VIII. Welke uitgaven?)

De Raad van State wees in hetzelfde advies ook op de vormvereiste dat het ontwerp (meer bepaald de afdelingen 4 en 5 van hoofdstuk 9), voor de neerlegging ervan in het parlement, moet worden meegedeeld aan de federale regering (voor advies over de technische uitvoerbaarheid), aan de andere gewestregeringen en aan het Rekenhof (voor advies omtrent het respect van het principe van de uitsluiting van elke deloyale fiscale concurrentie). De Vlaamse Regering neemt akte van die opmerking en zal deze adviesaanvragen uitsturen vóór de indiening in het Vlaams Parlement.

Budgettaire impact

Alhoewel de wijziging maar in werking treedt vanaf aanslagjaar 2021 (inkomstenjaar 2020) heeft de ontwerpen regeling wel onmiddellijk budgettair effect. Wie nog van een belastingvoordeel van 30% wil genieten, kan nog cheques aankopen in 2019 (die dan nog in de loop van 2020 gebruikt kunnen worden). Gelet op het vertrouwensbeginsel is het dan ook van belang dat de nieuwe regeling tijdig wordt bekendgemaakt

Door het verminderen van het percentage van de belastingvermindering van 30% naar 20% vanaf aanslagjaar 2021 (inkomstenjaar 2020) zullen de fiscale uitgaven voor deze belastingvermindering dalen. Dit heeft een positieve budgettaire impact.

Gezien de datum van de aankoop van de cheques determinerend is, moet hierbij wel rekening gehouden worden met een eenmalige extra fiscale uitgave in begrotingsjaar 2020, met name voor cheques die extra aangekocht worden eind 2019. Dit impliceert voor begrotingsjaar 2020 een beperkte negatieve budgettaire impact van 250 duizend euro.

In zijn advies van 4 november 2019 betreft de SERV dat de voorgestelde wijziging gebeurt zonder grondig debat over de finaliteit en modaliteiten van de maatregel. Evenmin zou er voldoende gereflecteerd zijn over de bedrijfseconomische toekomst van de sector. In repliek hierop geeft de Vlaamse Regering aan dat de voorgestelde maatregel wel degelijk bewust vorm gegeven werd opdat het bestaande systeem maximaal gevrijwaard kon worden. Concreet werd ervoor gekozen om enkel te sleutelen aan het ex post fiscaal voordeel. De lage prijs (€9/ cheque) van de dienstencheques werd behouden, evenals het plafond van fiscaal in aanmerking te nemen uitgaven (voor aanslagjaar 2020 geïndexeerd 1500 euro, wat overeenstemt met ongeveer 166 cheques). De voordelige prijs in combinatie met een nog steeds behoorlijke fiscale belastingvermindering tot maximaal €300 netto blijft evenwel een duidelijke incentive om het dienstencheque systeem te blijven gebruiken.

Afdeling 5. Wijziging van de belastingvermindering voor de eigen woning

Artikel 30

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 meldt "In een warm Vlaanderen moet iedereen ook goed kunnen wonen. Veel Vlamingen kiezen ervoor om een woning te kopen, en dat is een goede zaak. We verschuiven tijdens deze bestuursperiode het fiscale voordeel van het "hebben" van een woning naar het "verwerven" ervan. De woonbonus – die de huizen duurder heeft gemaakt – laten we uitdoven. Nadat de registratierechten tijdens de vorige regeerperiode van 10% naar 7% zakten, verlagen we ze nu verder naar 6%."

Verder voorziet het Regeerakkoord ook specifiek dat de uitdoving van de woonbonus en de verlaging van het verkooprecht ingaan vanaf 1 januari 2020.

De aanpassing van de eerste paragraaf van artikel 145^{38/2}, van het Wetboek van 10 april 1992 (hierna "WIB92" te noemen) geeft uitvoering aan deze intentie. Om voor de geïntegreerde woonbonus in aanmerking te komen, is voortaan niet alleen vereist dat de hypothecaire lening is aangegaan na 31 december 2015, maar ook vóór 1 januari 2020.

Alhoewel de wijziging maar in werking treedt vanaf 1 januari 2020 heeft de ontworpen regeling wel onmiddellijk effect. Wie nog van de huidige woonbonus regeling wil genieten, zal nog voor 1 januari 2020 een hypothecaire lening moeten aangaan. Gelet op het vertrouwensbeginsel is het dan ook van belang dat de nieuwe regeling tijdig wordt bekendgemaakt.

Voor deze bepaling wordt in de slotbepalingen naast de inwerkingtreding op 1 januari 2020 ook het toepassingsgebied in de tijd verduidelijkt door de link te leggen met belastbare tijdperken die aanvangen na 31 december 2019.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State maakte in zijn advies van 25 oktober 2019, met kenmerk 66.660/1/3, de opmerking dat de uitdoving van de woonbonus moet worden beoordeeld in het licht van artikel 23, derde lid, 3°, van de Grondwet dat een "recht op een behoorlijke huisvesting" inhoudt. Die bepaling houdt een *standstill*-verplichting in die eraan in de weg staat dat de decreetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate vermindert "zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang". De Raad van State geef hierbij aan niet over voldoende objectieve gegevens te beschikken om te oordelen of de ontworpen regeling al dan niet een aanzienlijke achteruitgang van het bestaande beschermingsniveau inhoudt en, indien dit het geval is, of deze achteruitgang van die aard is dat de maatregel als "onevenredig" dient te worden beschouwd.

De Vlaamse Regering reageert als volgt op dit advies van de Raad van State. De Vlaamse Regering is van mening dat het uitdoven van de woonbonus voldoende wordt gecompenseerd door de combinatie van de volgende beleidsmaatregelen: 1) de vermindering met 1 procentpunt van het verkooprecht, wat het verwerven van een woning zal bevorderen, 2) andere aangekondigde maatregelen die ertoe strekken de woningkwaliteit te bevorderen (o.m. de vermindering van het verkooprecht naar 5% voor ingrijpende energetische renovaties, versoepeling van de voorwaarden voor een energielening, een eengemaakt energie- en woonloket, energiesnoeiers voor kwetsbare gezinnen, een verbod op nieuwe stookolieketels), 3) investeringen in sociale woningen, en 4) een mogelijke vermindering van de prijzen van de woningen. Aan de een *standstill*-verplichting uit artikel 23, derde lid, 3°, van de Grondwet is bijgevolg voldaan.

De Raad van State wees in hetzelfde advies verder ook op de vormvereiste dat het ontwerp (meerbepaald de afdelingen 4 en 5 van hoofdstuk 9), voor de neerlegging ervan in het parlement, moet worden meegedeeld aan de federale regering (voor advies over de technische uitvoerbaarheid), aan de andere gewestregeringen en aan het Rekenhof (voor advies omtrent het respect van het principe van de uitsluiting van elke deloyale fiscale concurrentie). De Vlaamse

Regering neemt akte van die opmerking en zal deze adviesaanvragen uitsturen vóór de indiening in het Vlaams Parlement.

De SERV heeft in zijn advies van 4 november 2019 een aantal bedenkingen bij de uitdoving van de woonbonus. In essentie komen die bedenkingen erop neer dat er geen grondig debat over de finaliteit en modaliteiten van de maatregel is geweest en de uitdoving te drastisch en te plots is. Toch erkent de SERV ook de noodzakelijkheid om de woonbonus bij te sturen gezien het prijsverhogend effect en de sterk oplopende kost. Hij pleit evenwel voor een doelgerichtere inzet ervan in plaats van een uitdoving. Die doelgerichtere inzet zou dan beter moeten inspelen op kwalitatieve en kwantitatieve noodwendigheden van het wonen in de toekomst en moet rekening houden met de diverse woningmarktsegmenten. Bovendien zou dergelijke woonbonus moeten inspelen op de noden van gezinnen inzake betaalbaarheid van een eigen woning en deel uitmaken van het woonbeleid en het ruimtelijk beleid. De SERV vraagt ook specifieke aandacht voor nieuwbouwers en verbouwers.

De Vlaamse Regering repliceert als volgt op het advies van de SERV. Vooreerst is het voorbije decennium heel wat onderzoek geweest dat de effecten van de woonbonus heeft onderzocht. Dit onderzoek maakt dat de keuze van de Vlaamse Regering om de woonbonus uit te doven wel degelijk een gefundeerde keuze is met wetenschappelijke onderbouwing. Bovendien is het door de historisch lage het uitgelezen moment voor deze maatregel, hetgeen de SERV onderschrijft. De SERV geeft tevens aan dat de aankondiging van de uitdoving de voorbije weken al heeft geleid tot een sterke toename van het aantal transacties met prijsverhogend effect. Dit effect toont precies aan dat de keuze van de Vlaamse Regering om deze maatregel snel te laten ingaan een goede keuze was. Net om grote en langdurige schokken op de vastgoedmarkt te vermijden werd niet gekozen voor een in de tijd gespreid uitdovingstraject. Een langduriger traject zou immers ervoor kunnen zorgen dat de impact op de vastgoedmarkt nog veel groter zou zijn. Bovendien zou een overgangsregeling de reeds oeverloze complexiteit van de diverse stelsels van belastingverminderingen voor de eigen woning nog doen toenemen.

De vraag van de SERV om naar een meer doelgerichte woonbonus te gaan, kan evenmin worden onderschreven. De woonbonus is als belastingvermindering voor de eigen woning in het verleden onvoldoende doelmatig gebleken (kostprijsverhogend, geen verhoging eigenaarsgraad,...). Hoewel de SERV geen verdere details geeft over hoe die bijsturing er concreet zou moeten uitzien, is het wel duidelijk dat de SERV het instrument vooral meer wil inzetten als sturend instrument in het woonbeleid en ruimtelijk beleid. De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat andere instrumenten met een grotere wendbaarheid en flexibiliteit hiertoe meer geschikt zijn dan een belastingvermindering van personenbelasting.

Voor wat de bedenkingen van de SERV rond de aandacht voor nieuwbouw en verbouwingen betreft, kan verwezen worden naar de intentie van de Vlaamse Regering om bij de federale regering een verlaagd btw-tarief te bepleiten voor sloop en heropbouw.

Artikel 31

Met de wijziging van artikel 145⁴³, eerste lid, 2°, WIB92 wordt ook de toegang tot de Vlaamse belastingvermindering voor erfpacht- of opstalvergoedingen voor de eigen woning expliciet uitgesloten voor nieuwe contracten afgesloten na 31 december 2019.

Artikel 32

Het nieuw ingevoegde artikel 145^{46/1} in het WIB92 behelst een 'bevrozing' van de looptijd van de hypothecaire leningen zoals die geldt op 31 december 2019. Concreet zal de fiscus geen rekening houden met looptijdverlengingen die na 31 december 2019 worden doorgevoerd door de belastingplichtige. Ontwikkelingen waar de belastingplichtige zelf geen vat (meer) op heeft, worden dus niet beoogd door deze specifieke antimisbruikbepaling (bv. automatische aanpassingen in de looptijd bij accordeonleningen).

Voor de bestaande wettelijke fictie van de hypotheekoverdracht verandert er niets. Bij een 'pandwissel' wordt immers alleen het onroerend goed gewisseld dat in hypotheek gegeven wordt, maar blijft het onderliggende leningscontract in principe ongewijzigd, zowel wat de resterende looptijd als wat de financieringsvoorwaarden betreft.

De formulering van het nieuw ingevoegde artikel werd gewijzigd naar aanleiding van het advies van de Raad van State van 25 oktober 2019 (kenmerk 66.660/1/3).

Budgettaire impact

De uitdoving van de geïntegreerde woonbonus wordt voorzien vanaf 1 januari 2020. Voor de burgers buiten het stelsel van de aangifte/aanslagjaar 'speciaal', zal de uitdoving voor het eerst in de personenbelasting merkbaar zijn vanaf aanslagjaar 2021 (inkomstenjaar 2020). De uitdoving heeft echter wel onmiddellijk effect doordat de geïntegreerde woonbonus nog maar kan worden genoten voor leningen die uiterlijk 31 december 2019 zijn afgesloten. Het vertrouwensbeginsel vereist dat de wijziging tijdig wordt bekendgemaakt.

Door het uitdoven van de geïntegreerde woonbonus vanaf aanslagjaar 2021 (inkomstenjaar 2020) zullen de fiscale uitgaven voor deze belastingvermindering dalen. Dit heeft een positieve budgettaire impact.

Afdeling 6. Bevrozing index subsidies

In het kader van de begrotingsbesprekingen naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2020, werd beslist om de werkingmiddelen (met uitzondering van de loonkosten) van de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest niet te indexeren.

De voorliggende bepaling beoogt een generieke bepaling voor de indexatie van de Vlaamse subsidies, andere dan de loonkosten. De bepaling heeft als doel om de indexatie van de werkingmiddelen te bevrozen voor de komende legislatuur. In wetten of decreten, besluiten van de Vlaamse Regering, ministeriële besluiten, samenwerkingsakkoorden of overeenkomsten wordt vaak voorzien dat de subsidies moeten worden aangepast overeenkomstig het indexcijfer der consumptieprijzen of de gezondheidsindex. Door het gebruik van de terminologie 'gekoppeld aan de schommelingen van een prijsindexcijfer, wil de decreetgever alle bedragen die moeten geïndexeerd worden, overeenkomstig het indexcijfer der consumptieprijzen of de gewone of afgevlakte gezondheidsindex, bevrozen. Aan de koppeling met de 'spilindex' wordt niet geraakt. De sociale toelagen worden niet gevisieerd door deze bepaling.

Onder bepaalde omstandigheden en voorwaarden is het theoretisch mogelijk dat bepaalde indexeringssystemen leiden tot een negatieve indexering gedurende de periode van de bevrozing van de index. Daarom wordt in het tweede lid het voorbehoud gemaakt dat er geen negatieve indexering kan plaatsvinden gedurende de periode van de bevrozing.

Omwille van de nauwe band met het begrotingsdecreet en de gelijktijdige behandeling in het Vlaams Parlement, is een spoedbehandeling van deze decreetsbepaling noodzakelijk.

Artikel 33, §1, Punt 1° tot en met 5°

De uitzonderingen die worden opgenomen vinden hun oorsprong in de aard van de uitgaven. Het gaat om de vergoedingen aan pleeggezinnen, onkostenvergoedingen en zakgelden.

Artikel 33, §1, Punt 6° en 7°

In het kader van de begrotingsbesprekingen werd beslist om de werkingsmiddelen (met uitzondering van de loonkosten) niet te indexeren. De voorgestelde decreetsbepaling voorziet een uitzondering voor de budgetten van de huursubsidie en de huurpremie. Dit is te verantwoorden omdat het gaat om een tegemoetkoming in de huuruitgaven van privé-personen in een kwetsbare situatie, die onderhevig zijn aan indexatie.

Artikel 33, §1, Punt 8°

De subsidies voor de maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen worden momenteel beschouwd als 90% loonsubsidies en 10% werkingssubsidies. (cf. loonpercentage op de betreffende basisallocatie (JE 205). In werkelijkheid betreft het echter 100% loonkredieten. Daarom is het te verantwoorden deze subsidies al op te nemen binnen de uitzonderingsbepaling.

Artikel 33, §1, Punt 9°

Artikel 94 van voornoemde programmawet van 30 december 1988 stelt dat de omschreven openbare besturen (zijn onder andere vzw's en gewesten en gemeenschappen) voor de indienstneming van bedoelde contractuelen, een premie ontvangen voor personeelsleden, gesubsidieerde contractuelen genoemd, die in dienst worden genomen met een arbeidsovereenkomst gesloten voor een bepaalde of onbepaalde tijd.

Artikel 96, §3, preciseert verder dat het bedrag van de premie per in dienst genomen gesubsidieerde contractueel wordt vastgesteld op jaarbasis. De uitbetaling geschiedt in verhouding tot de duur van de arbeidsovereenkomst, de loonkost en het arbeidsstelsel. Hierdoor wordt de gesco-premie (gesubsidieerde contractueel) als een loonsubsidie gedefinieerd.

Artikel 33, §1, Punt 10°

De tegemoetkomingen in de mobiliteitshulpmiddelen betreffen geen subsidies maar verzekeringstegemoetkomingen aan personen met een zorgbehoefte, evenwel via een derde betalerssysteem. Er is dus geen sprake van een looncomponent of een niet-looncomponent. Om duidelijkheid te creëren is in het programmadecreet dus een bepaling nodig die stelt dat de tegemoetkomingen voor mobiliteitshulpmiddelen niet vallen onder de niet-indexering van de niet-looncomponent.

Artikel 33, §1, Punt 11°

De middelen voor de studiefinanciering kennen een specifiek berekeningsmechanisme. De opname van deze middelen heeft tot doel duidelijk te maken dat de niet-indexering niet van toepassing is op deze budgetten.

Afdeling 7. Bevriezing index gefinancierd en gesubsidieerd onderwijs

Artikel 34, tweede lid, 1°

De niet-verrekening van de indexaanpassing is ook van toepassing op 40% van de werkingsmiddelen van het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs in het begrotingsjaar 2020 tot en met 2024. Ongeveer 40% van de werkingsmiddelen worden aangewend voor andere zaken dan lonen, de

werkingsmiddelen die aangewend worden voor lonen, zijnde 60%, wordt gevrijwaard van deze maatregel.

Artikel 34, tweede lid, 2°

De niet-verrekening van de indexaanpassing is ook van toepassing op 40% van de werkingsmiddelen van het deeltijds kunstonderwijs in het begrotingsjaar 2020 tot en met 2024. Ongeveer 40% van de werkingsmiddelen worden aangewend voor andere zaken dan lonen, de werkingsmiddelen die aangewend worden voor lonen, zijnde 60%, wordt gevrijwaard van deze maatregel.

Artikel 34, derde lid

De niet-verrekening van de indexaanpassing is niet van toepassing op de werkingsmiddelen van het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs in het begrotingsjaar 2020 tot en met 2024. De werkingsmiddelen voor het basisonderwijs worden dus geïndexeerd volgens de bestaande coëfficiënten in het decreet basisonderwijs.

Repliek op de Raad van State

Er is expliciet gekozen om voor het leerplicht en het DKO een uitzondering toe te kennen.

Voor het basisonderwijs wordt er niet bespaard op de index.

Basisonderwijs is de start voor alle kinderen in Vlaanderen. Om onze belangrijkste grondstof te vrijwaren is er voor gekozen om daar niet te besparen.

Voor het secundair en het DKO is gekozen voor een gedeeltelijke vrijstelling van de besparing. Het belang van onderwijs wordt daarmee erkend door de Vlaamse overheid.

Hoofdstuk 10. Onderwijs en Vorming

Repliek op het advies van de VLOR

De Vlaamse Regering heeft een aantal maatregelen moeten nemen met het oog op gezonde overheidsfinanciën voor Vlaanderen. Aan een reeks gesubsidieerde sectoren wordt een efficiëntie-oefening gevraagd. Er worden specifieke keuzes gemaakt om middelen te verschuiven naar de meest prioritaire noden. Enkele automatische groeipaden worden gemilderd.

Binnen dit kader kunnen we zeggen dat Onderwijs van een aantal besparingen gevrijwaard gebleven is. Zo moet bv. het basisonderwijs niets inleveren. De investeringen die we in dat niveau doen, hebben immers de grootste return. De open end financiering van het onderwijs blijft behouden, al wordt de maximale groei wel afgetopt. Voor het DKO en het HO gaat het afremmen van de groei van de onderwijsmiddelen pas later in.

De genomen maatregelen beogen dat er meer middelen en mensen in de klas terecht komen. Ook het heractiveren van de Vlaamse reffectatie moet in die zin begrepen worden.

De Vlaamse Regering investeert ook in infrastructuur en mensen. Er wordt extra geïnvesteerd in scholenbouw en huursubsidies. Daarnaast zijn er tal van andere beleidsimpulsen die daar ingezet worden waar ze ons het meest prioritair lijken. Veel van de extra middelen kennen bovendien een groeipad.

Globaal gezien blijft de onderwijsbegroting erop vooruitgaan.

Er wordt een efficiëntie-oefening gevraagd van een aantal actoren. Deze maatregelen zijn noodzakelijk. We zijn ervan overtuigd dat het onderwijsveld

deze oefening tot een goed einde zal brengen. Voor het realiseren van de beleidsdoelen zijn beleidsimpulsen voorzien.

De middelen voor het basisonderwijs en voor mensen in de klas zijn prioritair gevrijwaard.

De concrete uitwerking van een aantal maatregelen zal gebeuren in overleg met het onderwijsveld en de sociale partners.

Afdeling 1. Gelijkschakeling werkingsmiddelen kleuter- en lager onderwijs vanaf 2019-2020

Artikel 35 tot en met 43

Kleuteronderwijs en lager onderwijs kennen al lang een ongelijke financiering. De overheid ging ervan uit dat kleuters veel minder aanwezig zijn. Dat was de argumentatie om kleuterscholen minder omkadering en werkingsmiddelen te geven. Inmiddels is de kleuterparticipatie zeer hoog, zowel qua inschrijving als qua aanwezigheid. Bovendien staat dit verschil ook haaks op de boodschap van het belang van maximale kleuterparticipatie. Daar komt nog eens bij dat het federale parlement haar goedkeuring gaf aan een wetsvoorstel om vanaf 1 september 2020 de aanvang van de leerplicht te verlagen van 6 naar 5 jaar. Hiermee wil de federale wetgever de vroege ontwikkeling van het kind versterken, met als doel meer kinderen een succesvolle leerloopbaan te laten doorlopen. Sinds 1 september 2012 is de basisomkadering voor het (gewoon) kleuteronderwijs gelijkgetrokken aan die van het (gewoon) lager onderwijs. Voor de administratieve omkadering en voor de werkingsmiddelen is dit nog niet het geval.

Op 20 maart 2019 is in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement een motie goedgekeurd die de opdracht gaf aan de commissie onderwijs om een resolutie uit te werken waarin de overheid de gelijkschakeling van de werkingsmiddelen van het kleuter- en lager onderwijs beoogt en bijkomende kleuterverzorgsters en zorgleerkrachten voorziet. Het voorstel van resolutie betreffende een nieuw plan voor het basisonderwijs en een aantal maatregelen voor alle onderwijsniveaus was ingediend op 24 april 2019. In de resolutie vraagt de Vlaamse Regering om de werkingsmiddelen van het kleuter- en lager onderwijs gelijk te schakelen vanaf het schooljaar 2019-2020.

Op datzelfde moment heeft het Vlaamse Parlement een decreet (houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs betreft) goedgekeurd dat de werkingsmiddelen gelijkschakelt vanaf het schooljaar 2019-2020.

Artikel 2 van het decreet geeft daartoe zijn machtiging aan de Vlaamse Regering. Dit artikel voegt een artikel 76bis toe aan het decreet basisonderwijs dat luidt als volgt: "Art. 76bis. Vanaf het schooljaar 2019-2020 worden de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs gelijkgeschakeld met die van het lager onderwijs. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd daartoe een regeling uit te werken."

Het besluit van de Vlaamse Regering van 06 september 2019 regelt deze gelijkschakeling binnen het bestaande financieringsmechanisme. Artikel 1 en artikel 3 van het besluit bepalen dat een bedrag wordt toegevoegd aan de werkingsmiddelen voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs dat ervoor zorgt dat een school voor een kleuter eenzelfde bedrag ontvangt als voor een leerling lager onderwijs en dit zonder dat het bedrag toegekend voor een leerling lager onderwijs daalt. De puntengewichten die gelden voor de berekening van de werkingsmiddelen in het kleuteronderwijs worden gelijkgetrokken met die van het lager onderwijs. Het wegingspercentage dat enkel geldt voor kleuters, verdwijnt. In de Nota aan de Vlaeg bij het besluit is bijkomend opgenomen dat

de decretale voorziene bandbreedte voor leerlingenkenmerken dient gerespecteerd te worden. Omdat kleuters geen lestijden godsdienst genereren moet het percentage van de voorafname voor het objectieve verschil levensbeschouwing wel naar beneden worden bijgesteld.

Het begrotingsakkoord is verleend, onder voorbehoud van het ter beschikking stellen van de benodigde kredieten in de begrotingsopmaak 2020.

De Raad van State adviseert om zo snel mogelijk een decreetgevend initiatief te nemen zodat de bestaande decretale regeling van de werkingsmiddelen in overeenstemming wordt gebracht met de gelijkschakeling die de decreetgever met tussenkomst van de Vlaamse Regering wil realiseren.

Volgende decretale wijzigingen zijn opgenomen:

- De extra investering voor zowel het gewoon als het buitengewoon basisonderwijs wordt toegevoegd aan de werkingsmiddelen. Het bedrag voor begrotingsjaar 2020 waarvan vertrokken wordt, is exclusief de 10 mio euro die structureel toegekend werd aan het kleuteronderwijs vanaf 2017 en exclusief de eenmalige middelen (10 mio euro) in 2019. Dit bedrag wordt verhoogd met 70.282.000 euro voor het gewoon basisonderwijs en 994.000 euro voor het buitengewoon basisonderwijs;
- De puntengewichten en het wegingspercentage voor kleuters worden decretaal aangepast;
- Schrappen van het artikel 87bis, paragraaf 1 en 2, dat reeds 10 mio euro toekende aan het kleuteronderwijs vanaf begroting 2017 als opstap voor de gelijkschakeling van de werkingsmiddelen tussen kleuter en lager onderwijs opgeheven worden;
- Aanpassen van de voorafname voor het objectieve verschil levensbeschouwing. Dit is zo opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit omdat kleuters geen lestijden godsdienst genereren;
- Opheffen van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2019 betreffende de werkingsmiddelen van het kleuteronderwijs;
- Opheffen van artikel 76bis in het decreet basisonderwijs dat de Vlaamse Regering machtigt een regeling uit te werken voor de gelijkschakeling van de werkingsmiddelen, aangezien dit niet meer van toepassing is;

De artikelen hebben uitwerking vanaf 1 september 2019. De gelijkschakeling van de werkingsmiddelen van het kleuteronderwijs aan die van het lager onderwijs is goedgekeurd via het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2019. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 september 2019.

Afdeling 2. NVAO – opdracht van een personeelslid van de Vlaamse Overheid

Artikel 44 en 45

De personeelsleden van de Vlaamse Overheid worden niet genoemd in de Codex Hoger Onderwijs, artikel II.31. Detachering naar de accreditatieorganisatie is weliswaar mogelijk onder de vigerende regelgeving maar is technisch moeilijker en genereert administratieve overlast. Daarom bepalen we in de Codex Hoger Onderwijs dat ook personeelsleden van de Vlaamse administratie kunnen gedetacheerd worden naar de accreditatieorganisatie, dat hun loon betaald wordt door de uitzendende entiteit en dat die entiteit het loon terugvordert van de accreditatieorganisatie.

In uitvoering van Artikel 5.5 van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003, geratificeerd door het Vlaams

Parlement bij decreet van 2 april 2004, bepaalt de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs de rechtspositionele regels van de Vlaamse bestuursleden van de accreditatieorganisatie. Dat gebeurde laatst bij ministerieel besluit van 28 juli 2011. Aangezien het om een regelgevend ministerieel besluit gaat, zal het gepubliceerd worden.

De budgetten van de Nederlands – Vlaamse accreditatieorganisatie (NVAO) staan op begrotingsartikel FB0-1FGE2GM-WT basisallocatie 1FG057 (fiche uit orafin). De uitbetaling van de lonen van personeel van diensten van de Vlaamse Overheid, zal gebeuren op de loon-begrotingsartikels, afhankelijk van waaruit het personeelslid gedetacheerd zal worden. De terugvordering staat op het ontvangstenartikel FB0-9FAETZZ-OW (terugvordering van wedden en ermee samenhangende vergoedingen of kosten met betrekking tot personeelsleden van OV, die ten laste genomen worden door andere overheden of vakorganisaties). De decretale basis van dit fonds is het decreet dd 22.12.2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 – artikel 92. Oprichting van een fonds personeelsleden met verlof voor opdracht.

Repliek op het advies van de Raad van State
De tekst van de memorie werd aangevuld met extra informatie.

Afdeling 3. Bijkomende middelen wettelijke werkgeversbijdragen

Artikel 46

Artikel III.58 van de Codex Hoger Onderwijs legt de bedragen vast voor de wettelijke en conventionele werkgeversbijdragen voor de universiteiten. De bedragen opgesomd in paragraaf 1 van dit artikel zijn een bijdrage in het dekken van de kosten die voortvloeien uit de hogere loonlasten die de universiteiten als werkgever moeten dragen voor hun personeelsleden, dit in vergelijking met de loonlast die de Universiteit Gent als werkgever draagt.

De bedragen in paragraaf 2 zijn een bijdrage in de voorziening van de aanvullende pensioenregeling die deze universiteiten inrichten ten gunste van het administratief en technisch personeel die bezoldigd worden met de werkingsuitkeringen.

Door gewijzigde omstandigheden inzake loonlasten zijn de bedragen opgenomen in dit artikel niet langer toereikend om de beoogde doelstellingen te realiseren. In de begrotingsjaren 2017, 2018 en 2019 werd reeds een opstap gemaakt van telkens 1 miljoen euro om het tekort te verminderen. Voor het begrotingsjaar 2020 wordt een volgende budgettaire opstap van 1 miljoen euro vrijgemaakt.

Dit bedrag wordt verdeeld onder de universiteiten a rato van het bedrag dat iedere universiteit vandaag ontvangt (as is):

Instelling	Bedrag BA2019	Aandeel	1.000.000
a) Katholieke Universiteit Leuven	21 553 777,26	71,46%	714 551,84
b) Vrije Universiteit Brussel	7 127 094,75	23,63%	236 277,78
c) Universiteit Antwerpen	1 211 370,90	4,02%	40 159,42
d) Universiteit Hasselt	271 807,06	0,90%	9 010,96

Totaal	30 164 049,97	1 000 000,00
--------	---------------	--------------

Afdeling 4. Generieke maatregel subsidie Vlerick en AMS

Artikel 47

In het kader van een generieke maatregel wordt het subsidiebedrag verminderd met 6%.

Afdeling 5. Generieke maatregel toelage hogere instituten en andere instellingen voor Schone Kunsten

Artikel 48

In het kader van een generieke maatregel wordt het subsidiebedrag verminderd met 6%.

Afdeling 6. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Artikel 49

In het kader van de huursubsidies wordt het decretaal gemachtigde maximale jaarlijkse subsidiebedrag om verbintenissen aan te gaan voor huursubsidies verhoogd tot 20.200.000 euro. Dit omwille van de nood aan middelen terzake.

Overeenkomstig artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot de begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 wordt dit bedrag gekoppeld aan de consumptieprijsindex van december 2016, basis 2013, en wordt jaarlijks op 1 januari berekend.

Afdeling 7. Generieke maatregel werkingsmiddelen deeltijds kunstonderwijs

Artikel 50 tot en met 54

De vermindering met 6% op de werkingsbudgetten voor het deeltijds kunstonderwijs wordt doorgevoerd als onderdeel van de generieke maatregel vanaf het begrotingsjaar 2020. Er is ook een vermindering met 6% op de werkingsmiddelen kunstinitiatie. Door deze besparing wijzigt ook het maximale werkingsbudget per samenwerkingsinitiatief, zoals bepaald in artikel 141 van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs.

Repliek op het advies van de Raad van State

Eerste opmerking

Door de uitzondering voor het dko wordt geen volledige niet-indexering toegepast. Door deze uitzondering toe te kennen wordt het belang van het dko onderstreept en krijgen de academies de nodige middelen om de komende jaren kwaliteitsvol onderwijs te geven.

Tweede opmerking

Door de wijziging aan artikel 140 van het decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs van 9 maart 2018 wordt het globale beschikbare volume aan werkingsmiddelen voor samenwerkingsinitiatieven verminderd met 6%. Dezelfde vermindering moet ook in artikel 141 toegepast worden op het maximale bedrag aan werkingsmiddelen voor een samenwerkingsinitiatief. Zo niet ontstaat er een discrepantie tussen de beschikbare en toegekende middelen.

Derde opmerking

De machtiging die aan de Vlaamse Regering wordt gegeven om deze bepaling in de toekomst te wijzigen, blijft beperkt tot de machtiging die ze krachtens artikel 26, eerste lid, van het Decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs kreeg.

Afdeling 8. Generieke maatregel werkingsmiddelen van de inspectie voor levensbeschouwelijke vakken

Artikel 55

De vermindering met 6% op de werkingsbudgetten van de inspectie voor levensbeschouwelijke vakken wordt doorgevoerd als onderdeel van de generieke maatregel vanaf het begrotingsjaar 2020.

Afdeling 9. Generieke maatregel werkingsmiddelen voor de Centra Leerlingenbegeleiding

Artikel 56

De vermindering met 909.000 euro op de werkingsbudgetten CLB wordt doorgevoerd als onderdeel van de algemene maatregel vanaf het begrotingsjaar 2020.

Afdeling 10. Generieke maatregel subsidie Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs - begeleidingsopdracht

Artikel 57

Als beleidsmaatregel wordt de subsidie aan het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs met 6 % bijgesteld.

Afdeling 11. Generieke maatregel subsidie Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs – onderwijs aan gedetineerden

Artikel 58

Als beleidsmaatregel wordt de subsidie aan het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (onderwijs aan gedetineerden) met 6 % bijgesteld.

Afdeling 12. Generieke maatregel werkingstoelagen centra voor basiseducatie

Artikel 59

Het bedrag van 1,9938 euro per lesuursist, vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2019 betreffende de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs en de werkingstoelage voor de cbe en de cvo, wordt omwille van de generieke vermindering met 6% zoals voorzien in de meerjarenbegroting 2020-2024 verminderd en in het decreet vastgelegd. Dit betekent echter niet dat er aan het principe van de open-end-financiering geraakt wordt. Er wordt dus geen absolute groeinorm ingevoerd waarbij alle groei boven die norm wordt afgetopt maar wel een beperking van 6% op het bedrag voor de werkingsmiddelen.

Afdeling 13. Generieke maatregel aanvullende werkingstoelagen centra voor basiseducatie

Artikel 60

Het bedrag van de aanvullende werkingstoelagen voor de ondersteuning van het Netwerk Basiseducatie en de eigen werking in het kader van de statutarisering van

de sector basiseducatie wordt omwille van de generieke vermindering met 6% zoals voorzien in de meerjarenbegroting 2020-2024 verminderd.

Afdeling 14. Generieke maatregel werkingstoelagen centra voor volwassenenonderwijs

Artikel 61

Het totale volume aan werkingsmiddelen voor de centra voor volwassenenonderwijs wordt omwille van de generieke vermindering met 6% zoals voorzien in de meerjarenbegroting 2020-2024 verminderd. Dit betekent echter niet dat er aan het principe van de open-end-financiering van het NT2-aanbod geraakt wordt. Er wordt dus geen absolute groeicnorm ingevoerd waarbij alle groei boven die norm wordt afgetopt maar wel een beperking van 6% op het bedrag voor de werkingsmiddelen.

Afdeling 15. Toekenning jaarlijkse aanvullende leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek

Artikel 62

In begrotingsjaar 2020 worden opnieuw middelen ten behoeve van de asielproblematiek toegekend. De verdeling van deze middelen houdt rekening met de inzet en de efficiënte van die ingezette middelen. In begrotingsjaar 2020 wordt het werkingsgedeelte verminderd met 6%.

Afdeling 16. Generieke maatregel op de compensatieregeling van het nieuwe financieringssysteem van het volwassenenonderwijs

Artikel 63

Het totale volume aan werkingsmiddelen voor de centra voor volwassenenonderwijs wordt omwille van de generieke vermindering met 6% zoals voorzien in de meerjarenbegroting 2020-2024 verminderd. Om te vermijden dat deze generieke maatregel te niet wordt gedaan door de compensatieregeling in de overgang naar het nieuwe financieringssysteem wordt deze in overeenstemming gebracht met de generieke maatregel: de compensatie van het eventuele verlies als gevolg van het nieuwe financieringssysteem wordt daarom beperkt tot 94%.

Afdeling 17. Generieke maatregel nascholingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten

Artikel 64

De vermindering met 6% op de nascholingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten wordt doorgevoerd als onderdeel van de algemene maatregelen vanaf het begrotingsjaar 2020.

Afdeling 18. Generieke maatregel werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten

Artikel 65

De vermindering met 6% op de werkingsbudgetten PBD wordt doorgevoerd als onderdeel van de algemene maatregelen vanaf het begrotingsjaar 2020.

Afdeling 19. Uitbreiding onderwijs aan afwezige kinderen wegens medische redenen naar andere mogelijke redenen voor de afwezigheid

Artikel 66 tot en met 72

In het basis- en secundair onderwijs zijn er verschillende maatregelen ter ondersteuning van leerlingen die omwille van een medische reden (ziekte, ongeval of moederschapsrust) niet naar hun/een school kunnen gaan.

De maatregelen die we nu voorzien zijn:

1. Tijdelijk Onderwijs Aan Huis (TOAH)
2. Synchron internetonderwijs (SIO)
3. Buitengewoon onderwijs type 5 (scholen bij ziekenhuizen, preventoria en residentiële settingen)
4. Dienst Met Onderwijsbehoeften (subsidiekanaal voor onderwijs in kinder- en jeugdpsychiatrieën (K-diensten)).

Het uitgangspunt bij al deze maatregelen is dat ze bedoeld zijn om "achterstand te beperken" en "de terugkeer voor te bereiden". Met het geheel van deze maatregelen is kan er al behoorlijke mate maatwerk geboden worden..

In het regeerakkoord is voorzien dat deze set maatregelen geëvalueerd en geoptimaliseerd wordt.

Een eerste stap wordt in de voorliggende artikelen gezet.

Naast medische redenen kunnen er ook andere, gerechtvaardigde, redenen zijn waarom leerlingen overdag niet naar hun/een school kunnen.

De artikelen over TOAH, SIO en DMOB worden nu aangevuld met bepalingen dat de Vlaamse Regering bijkomende redenen en bijkomende categorieën voorzieningen en diensten kan bepalen waar er ook TOAH, SIO en DMOB mogelijk moet gemaakt worden.

Het moet hierbij gaan om situaties die gegrond en gerechtvaardigd zijn en de redenen voor de afwezigheid op school dienen gemotiveerd en geattesteerd te worden door een bevoegde derde.

Het moet gaan om situaties waardoor de leerling (langdurig of veelvuldig) niet naar school 'kan' (bijvoorbeeld als gevolg van (vrijwillige) maatregel), waarbij de regering die reden als een aanvaardbare reden ziet voor het niet naar school 'kunnen' gaan (bv. geen (luxe)verzuim of andere redenen die tegen regelgeving ingaan) en waarbij dat het 'niet naar school 'kunnen' gaan' op een adequate manier geattesteerd kan worden (niet door de ouders, maar bijvoorbeeld wel door een leidinggevende van de voorziening waar de betrokken leerling verblijft).

Bij de keuze welke maatregel, van de vier, ingezet kan worden kan er een onderscheid gemaakt worden bij de verschillende deeldoelgroepen van de hele brede jeugdhulp of andere doelgroepen. Elementen die daar een rol bij spelen zijn: hoeveel jongeren bevinden zich op één locatie, hoe langdurig is de afwezigheid, is het wenselijk dat de onderwijsbegeleiding door de thuishoofschool gegeven wordt, wat is het behandelingschema, het therapeutisch model .....

Voor het buitengewoon onderwijs type 5 is dit reeds eerder geregeld, daar is de figuur 'residentiële setting' voorzien waarbij de Vlaamse Regering ook, naast ziekenhuizen en preventoria andere categorieën voorzieningen en diensten kan bepalen waar er ook scholen type 5 bij opgericht kunnen worden.

Repliek op het advies van de Raad van State

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werden in de artikelen 70 tot en met 74 wijzigingen aangebracht. Daarnaast werd de memorie van toelichting uitgebreid met verdere uitleg.

Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Artikel 73

Ingevolge het advies van de Raad van State 25 oktober 2019, met kenmerk 66.660/1/3, werd de inwerkingtreding van punt 6° van voorliggend artikel verder verduidelijkt bij de artikelsgewijze toelichting van artikel 35 hierboven.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE